2024/2747

8.11.2024 г.

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2024/2747 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 9 октомври 2024 година

за създаване на рамка от мерки, отнасящи се до извънредните ситуации на вътрешния пазар и до устойчивостта на вътрешния пазар и за изменение на Регламент (ЕО) № 2679/98 на Съвета (Акт за извънредните ситуации и устойчивостта на вътрешния пазар)

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално членове 21, 46 и 114 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ([1]),

като взеха предвид становището на Комитета на регионите ([2]),

в съответствие с обикновената законодателна процедура ([3]),

като имат предвид, че:

(1) Кризите от миналото, особено първите дни на кризата с COVID-19, показаха, че свободното движение на стоки, хора и услуги на вътрешния пазар и неговите вериги на доставки могат да бъдат сериозно засегнати. Това може да има последици за трансграничната търговия между държавите членки, като по този начин се създават пречки за правилното функциониране на вътрешния пазар. Освен това по време на посочените кризи или липсваха подходящи инструменти за управление на кризи и механизми за координация, или те не обхващаха всички аспекти на вътрешния пазар, или не даваха възможност за своевременна и ефективна реакция при такива кризи.

(2) В ранната фаза на кризата с COVID-19 държавите членки въведоха някои пречки пред свободното движение на вътрешния пазар, както и различни мерки по отношение на доставките на някои стоки и услуги, които бяха от критично значение или бяха абсолютно необходими за реагиране на кризата, но тези мерки невинаги бяха обосновани. Предприетите от Комисията *ad hoc* мерки за възстановяване на функционирането на вътрешния пазар въз основа на съществуващите правила не бяха достатъчни. Съюзът не беше достатъчно подготвен, за да гарантира ефективното производство, снабдяване и разпространение на немедицински стоки от особено значение при криза, като например лични предпазни средства. Мерките за гарантиране на наличието на немедицински стоки от особено значение при криза по време на кризата с COVID-19 по необходимост представляваха действия по реагиране. Кризата с COVID-19 също така разкри, че се наблюдават недостатъчно споделяне на информация и недостатъчен общ поглед върху производствения капацитет на територията на Съюза, както и уязвимости, свързани с вътресъюзните и световните вериги на доставки.

(3) Освен това некоординираните мерки, ограничаващи свободното движение на хора, засегнаха особено силно секторите, които разчитат на мобилни работници, включително на работници в граничните региони, които играеха ключова роля на вътрешния пазар по време на кризата с COVID-19.

(4) Съветът, чрез Интегрираните договорености за реакция на политическо равнище при кризи (IPCR), имаше възможност да обменя информация и да координира някои действия във връзка с кризата с COVID-19, но в други ситуации държавите членки действаха независимо. Действията на Комисията обаче бяха забавени с няколко седмици поради липсата на мерки за планиране на действия при извънредни ситуации в рамките на целия Съюз и липсата на яснота за това с кой национален орган трябва да се осъществи контакт, за да се намерят бързи решения за въздействието върху вътрешния пазар, предизвикано от кризата. Освен това стана ясно, че некоординираните ограничителни действия, предприемани от държавите членки, ще влошат допълнително въздействието на кризата върху вътрешния пазар. Оказа се, че между държавите членки и институциите, органите, службите и агенциите на Съюза е необходимо да

([1]) ОВ C 100, 16.3.2023 г., стр. 95.
([2]) ОВ C 157, 3.5.2023 г., стр. 82.
([3]) Позиция на Европейския парламент от 24 април 2024 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 26 септември 2024 г.

съществуват договорености по отношение на планирането на действия при извънредни ситуации, координацията на техническо равнище и сътрудничеството и обмена на информация. Освен това стана ясно, че липсата на ефективна координация между държавите членки задълбочи недостига на стоки и създаде повече пречки пред свободното движение на услуги и хора.

(5) Представителните организации на икономическите оператори заявиха, че икономическите оператори не са разполагали с достатъчно информация за ограниченията на свободното движение или мерките за реакция при криза, въведени от държавите членки по време на кризата с COVID-19. Това се дължеше, наред с другото, на липсата на прозрачност от страна на органите на държавите членки спрямо икономическите оператори, които не знаеха откъде да получат такава информация, както и на езиковата бариера и административната тежест, произтичаща от отправянето на многократни искания до всички държави членки, особено в постоянно променяща се регулаторна среда. Тази липса на информация попречи на икономическите оператори да вземат информирани бизнес решения за това до каква степен могат да упражнят правото си на свободно движение или да продължат трансграничната си стопанска дейност по време на кризата. Достъпът до информация относно ограниченията за свободното движение и мерките за реакция при кризи на национално равнище и на равнището на Съюза трябва да бъде подобрен.

(6) Въпреки първоначалната липса на координация, правилата на вътрешния пазар изиграха ключова роля за смекчаване на неблагоприятното въздействие на кризата с COVID-19 и за осигуряване на бързо възстановяване на икономиката на Съюза, а именно като предотвратиха неоправданите и непропорционални национални ограничения, съдържащи се в едностранните реакции на държавите членки, и като предоставиха силни стимули за намиране на общи решения, насърчавайки по този начин солидарността.

(7) Събитията, свързани с кризата с COVID-19, откроиха също така необходимостта Съюзът да предприеме координиран подход и да бъде по-добре подготвен за евентуални бъдещи кризи, особено като се има предвид продължаващото въздействие на изменението на климата и произтичащите от него природни бедствия, както и на световната икономическа и геополитическа нестабилност. Други кризи, които може да изискват по-бърза реакция, за да се предотвратят пречки пред свободното движение на вътрешния пазар и да се избегнат сериозни смущения във веригите на доставки, необходими за поддържане на операциите на вътрешния пазар, включват например горски пожари, земетресения или широкомащабни кибератаки. Фактът, че такива кризи представляват изключителни и внезапни събития от извънреден характер и мащаб, означава, че те не могат да бъдат разумно предвидени. Като се има предвид, че не е известно какви кризи биха могли да възникнат и да окажат сериозно въздействие върху вътрешния пазар и неговите вериги на доставки в бъдеще, е необходимо да се предвиди инструмент, който да се прилага при възникването на широк спектър от кризи, които оказват въздействие върху вътрешния пазар.

(8) Въздействието на кризата върху вътрешния пазар може да възпрепятства функционирането на вътрешния пазар по два начина. То може да доведе до пречки пред свободното движение или до смущения във веригите на доставки. Смущенията във веригите на доставки могат да изострят недостига на стоки и услуги на вътрешния пазар и да възпрепятстват производството, което води до допълнителни пречки пред търговията и до нарушаване на конкуренцията между държавите членки и между частните оператори, като по този начин се нарушава правилното функциониране на вътрешния пазар. Смущенията във веригите на доставки могат също така да доведат до появата или вероятната поява на различни национални мерки за справяне с проблемите във веригата на доставки, задействайки режим на извънредна ситуация на вътрешния пазар. С настоящия регламент следва да се обърне внимание на тези видове въздействия върху вътрешния пазар и да се въведат мерки за избягване на пречките пред свободното движение или смущенията във веригата на доставки, които водят до недостиг на стоки или услуги от особено значение при криза.

(9) За да се избегнат ненужни административни тежести за държавите членки, инцидентите, докладвани чрез *ad hoc* сигналите за ранно предупреждение, посочени в настоящия регламент, следва да бъдат определени по такъв начин, че да изключват събития, които имат незначително предвидимо въздействие върху свободното движение на стоки, услуги и хора, включително работници, или върху веригите за доставка на стоки и услуги, които са необходими за поддържане на жизненоважни обществени функции или икономически дейности на вътрешния пазар.

(10) За да може рамката от мерки, определени в настоящия регламент, да разгърне пълния си потенциал в контекста на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар и режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар, Комисията следва да бъде оправомощена да установи подробни договорености за готовността за действие при кризи, сътрудничеството, обмена на информация и комуникацията при кризи. Тези подробни договорености под формата на рамка за действия при извънредни ситуации следва да определят специфичните технически и оперативни аспекти на механизмите за обмен на информация между Комисията и държавите членки. Освен това тя следва да определи мерките за оперативна координация между Комисията и държавите членки във връзка с комуникацията при кризи. В този контекст, въз основа на информацията, предоставена от държавите членки, следва да бъде съставен конкретен списък на всички компетентни органи на всяка държава членка, участващи в прилагането на рамката, създадена с настоящия регламент. Този списък следва по-специално да посочва ролята и отговорностите, възложени на компетентните органи на съответните държави членки при прилагането на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар и режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар, в съответствие с националното право.

Договореностите между Комисията и държавите членки следва също така да включват сигурния обмен на информация относно консултациите с икономическите оператори и социалните партньори във връзка с техните съответни инициативи и действия за смекчаване и реагиране на последиците от потенциална криза.

(11) Мерките, определени в настоящия регламент, следва да се прилагат съгласувано, прозрачно, ефикасно, пропорционално и своевременно, като надлежно се отчита необходимостта от поддържане на жизненоважни обществени функции, включително обществената сигурност, обществената безопасност, обществения ред или общественото здраве. Настоящият регламент не следва да засяга компетентността на държавите членки, например във връзка с националната политика в областта на общественото здраве, и не следва да засяга отговорността на държавите членки за опазване на националната сигурност или техните правомощия за защита на съществените функции на държавата, включително онези, които имат за цел да осигуряват нейната териториална цялост и да поддържат обществения ред. Поради това настоящият регламент не следва да засяга въпросите, свързани с националната сигурност и отбрана.

(12) Настоящият регламент предвижда необходимите средства, за да се гарантира по време на криза непрекъснатото функциониране на вътрешния пазар, на предприятията, които извършват дейност на вътрешния пазар, и на неговите стратегически вериги на доставки, включително свободното движение на стоки, услуги и хора, включително и работници, и достъпността на стоки и услуги от особено значение при криза за гражданите, предприятията и публичните органи. Освен това с настоящия регламент се създава форум за подходяща координация, сътрудничество и обмен на информация. В него се предвиждат също така средствата за своевременна достъпност и наличност на информацията, която е необходима за целенасочена реакция и подходящо пазарно поведение от страна на предприятията и гражданите по време на криза.

(13) Настоящият регламент следва да допуска, когато е възможно, предвиждане на събитията и кризите, като дава възможност на Съюза да продължи да се възползва от текущия анализ на стратегически важни области от икономиката на вътрешния пазар.

(14) Чрез укрепване на устойчивостта и подготвеността на промишлеността на Съюза по отношение на суровините от критично значение, Регламент (ЕС) 2024/1252 на Европейския парламент и на Съвета ([4]) допълва настоящия регламент, което дава възможност на Комисията при режим на бдителност по отношение на вътрешния пазар или режим на извънредна ситуация на вътрешния пазар да задейства целенасочени мерки в случай на заплаха или смущение в доставките на стоки от критично значение, включително и суровини от критично значение.

(15) Настоящият регламент не следва да дублира съществуващата рамка за лекарствените продукти, медицинските изделия или други медицински мерки за противодействие съгласно рамката на ЕС за здравна сигурност, включително регламенти (ЕС) 2022/123 ([5]), (ЕС) 2022/2370 ([6]) и (ЕС) 2022/2371 ([7]) на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (ЕС) 2022/2372 ([8]) на Съвета относно готовността за действие и реакцията при кризи в областта на здравеопазването. Рамката на ЕС за здравна сигурност следва да има предимство пред настоящия регламент във връзка със смущенията във веригата на доставки и недостига на лекарствени продукти, медицински изделия или други медицински мерки за противодействие, когато са изпълнени условията по тази рамка. Поради това лекарствените продукти, медицинските изделия или други медицински мерки за противодействие по смисъла на регламенти (ЕС) 2022/2371 и (ЕС) 2022/2372 следва, когато са включени в списъка, приет съгласно член 7, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2022/2372, да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент, освен по отношение на разпоредбите, свързани със свободното движение на стоки, услуги и хора, включително и работници, по време на извънредна ситуация на вътрешния пазар, и по-специално онези, насочени към възстановяване и улесняване на свободното движение.

([4]) Регламент (ЕС) 2024/1252 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. за създаване на рамка за гарантиране на сигурни и устойчиви доставки на суровини от критично значение и за изменение на регламенти (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, (ЕС) 2018/1724 и (ЕС) 2019/1020 (ОВ L, 2024/1252, 3.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

([5]) Регламент (ЕС) 2022/123 на Европейския парламент и на Съвета от 25 януари 2022 г. относно засилена роля на Европейската агенция по лекарствата в готовността за действия при кризи и управлението на кризи по отношение на лекарствените продукти и медицинските изделия (ОВ L 20, 31.1.2022 г., стр. 1).

([6]) Регламент (ЕС) 2022/2370 на Европейския парламент и на Съвета от 23 ноември 2022 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 851/2004 за създаване на Европейски център за профилактика и контрол върху заболяванията (ОВ L 314, 6.12.2022 г., стр. 1).

([7]) Регламент (ЕС) 2022/2371 на Европейския парламент и на Съвета от 23 ноември 2022 г. относно сериозните трансгранични заплахи за здравето и за отмяна на Решение № 1082/2013/ЕС (ОВ L 314, 6.12.2022 г., стр. 26).

([8]) Регламент (ЕС) 2022/2372 на Съвета от 24 октомври 2022 г. относно рамка от мерки за гарантиране на доставките на медицински мерки за противодействие от значение при криза в случай на извънредна ситуация в областта на общественото здраве на равнището на Съюза (ОВ L 314, 6.12.2022 г., стр. 64).

(16) Настоящият регламент следва да допълва договореностите за IPCR, прилагани от Съвета съгласно Решение 2014/415/ЕС ([9]) на Съвета, по отношение на дейността му във връзка с въздействията на междусекторните кризи върху вътрешния пазар, които изискват вземане на решения във връзка с планирането на действия при извънредни ситуации и прилагането на мерки за бдителност и спешни мерки. Настоящият регламент следва да не засяга договореностите за IPCR, прилагани от Съвета съгласно Решение за изпълнение (ЕС) 2018/1993 на Съвета ([10]).

(17) Настоящият регламент не следва да засяга Механизма за гражданска защита на Съюза (МГЗС). Настоящият регламент следва да допълва МГЗС и следва да го подпомага, когато е необходимо, по отношение на наличността на стоки от критично значение и свободното движение на работници в областта на гражданската защита, включително тяхното оборудване, за кризи, които попадат в обхвата на МГЗС.

(18) Настоящият регламент не следва да засяга Регламент (ЕС) 2016/399 на Европейския парламент и на Съвета ([11]), включително неговата обща рамка за временно въвеждане или удължаване на срока на вътрешния граничен контрола и системата за нотификация за временно повторно въвеждане на граничен контрол на вътрешните граници.

(19) Настоящият регламент не следва да засяга разпоредбите на Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета ([12]) относно управлението на кризи, както е посочено в членове 55—57 от посочения регламент, изпълняван с Решение за изпълнение (ЕС) 2019/300 на Комисията ([13]).

(20) Настоящият регламент не следва да засяга Европейския механизъм за готовност за действие и реакция при кризи в областта на продоволствената сигурност. Независимо от това хранителните продукти следва да се подчиняват на разпоредбите на настоящия регламент относно свободното движение, включително разпоредбите относно ограниченията на правото на свободно движение. Мерките по отношение на хранителните продукти могат също така да бъдат преразгледани с оглед на тяхното съответствие с други относими разпоредби на правото на Съюза.

(21) Настоящият регламент не следва да засяга способността на Комисията да се консултира или да си сътрудничи от името на Съюза с компетентните органи на държави извън Съюза, в съответствие с правото на Съюза, като се обръща специално внимание на развиващите се държави, с оглед на намирането на общи решения за избягване на смущения във веригите на доставки, в съответствие с международните задължения. Това може да включва, когато е целесъобразно, координация в рамките на съответните международни форуми.

(22) Едно от предизвикателствата, идентифицирани по време на кризата с COVID-19, беше липсата на мрежа, осигуряваща готовност и обмен на информация между държавите членки, от една страна, и между държавите членки и Комисията, от друга страна. Следователно постигането на целите на настоящия регламент следва да бъде подкрепено от механизъм за управление. На равнището на Съюза с настоящия регламент следва да бъде създаден Борд за извънредните ситуации и устойчивостта на вътрешния пазар (наричан по-нататък „Бордът“), съставен от представители на държавите членки и председателстван от Комисията, за да се улесни сътрудничеството, обмена на информация и гладкото, ефективно и хармонизирано прилагане на настоящия регламент. Този Борд следва да предоставя консултации на Комисията и да я подпомага по конкретни въпроси, включително за последователно прилагане на настоящия регламент и улесняване на сътрудничеството между държавите членки и следва да анализира и да обсъжда относими въпроси, свързани с предстоящи или текущи кризи.

(23) Комисията следва да председателства Борда и да осигурява неговия секретариат. Всяка държава членка следва да назначи по един представител и един заместник-представител. Председателят следва да покани представител на Европейския парламент като постоянен наблюдател. За да получи подходяща информация за дейностите на Борда и да позволи участието на съответните експерти, председателят следва да може да кани експерти да участват в работата на Борда и да присъстват като наблюдатели на конкретни заседания, провеждани на *ad hoc* основа, когато присъствието им е важно, предвид дневния ред на заседанието. С цел да се осигури съгласувана и координирана реакция на Съюза на различни кризи, които биха могли да окажат въздействие върху функционирането на вътрешния пазар, председателят следва също така да кани представители на други органи, имащи отношение към кризата на равнището на Съюза, като наблюдатели на съответните заседания на Борда. С оглед насърчаване на международното сътрудничество, председателят следва да кани представители на международни организации и държави извън Съюза да участват в съответните заседания на Борда, съгласно приложимите двустранни или международни споразумения.

([9]) Решение 2014/415/ЕС на Съвета от 24 юни 2014 г. относно договореностите за прилагане от страна на Съюза на клаузата за солидарност (ОВ L 192, 1.7.2014 г., стр. 53).

([10]) Решение за изпълнение (ЕС) 2018/1993 на Съвета от 11 декември 2018 г. относно договорености за интегрирана реакция на ЕС при политическа криза (ОВ L 320, 17.12.2018 г., стр. 28).

([11]) Регламент (ЕС) 2016/399 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 г. относно Кодекс на Съюза за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници) (ОВ L 77, 23.3.2016 г., стр. 1).

([12]) Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 г. за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните (ОВ L 31, 1.2.2002 г., стр. 1).

([13]) Решение за изпълнение (ЕС) 2019/300 на Комисията от 19 февруари 2019 г. за установяване на общ план за управление на кризи в областта на безопасността на храните и фуражите (ОВ L 50, 21.2.2019 г., стр. 55).

Председателят следва да може да кани наблюдатели да допринасят за дискусиите със съответния си експертен опит, информация и идеи, но наблюдателите не следва да участват при формулирането на становища, препоръки или съвети към Борда.

(24) Бордът следва да има конкретни задачи във връзка с рамката за действия при извънредни ситуации, режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар и режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар. Тези задачи следва да включват размяна на мнения и предоставяне на консултации на Комисията относно оценката на критериите, които трябва да се вземат предвид при задействането на различните режими, както и относно оценката за това дали са изпълнени конкретните предварителни условия за прилагане на специфични мерки за реагиране. Комисията следва да взема предвид в максимална степен становищата, препоръките или докладите, приети от Борда.

(25) За да се гарантира поверителността на информацията, получена съгласно настоящия регламент, Бордът се насърчава да предвиди в своя процедурен правилник, че неговите членове и наблюдатели не могат да разкриват търговски и бизнес тайни, както и друга чувствителна и поверителна информация, получена или генерирана по силата на настоящия регламент, и трябва да спазва задълженията за професионална тайна, еквивалентни на тези, приложими за служителите на Комисията.

(26) За да се гарантира по-голяма прозрачност, отчетност и координация, особено по време на кризи, компетентната комисия на Европейския парламент следва да може да кани председателя на Борда да се яви пред тази комисия. Европейският парламент следва да бъде информиран във възможно най-кратък срок за всички предложени или приети актове за изпълнение на Съвета. Комисията следва да вземе предвид всички елементи, произтичащи от становищата, изразени в диалога относно извънредните ситуации и устойчивостта, провеждан съгласно настоящия регламент, включително съответните резолюции на Европейския парламент.

(27) Освен това, за да се насърчи по-голямо участие на ключови заинтересовани страни, и по-специално представители на икономическите оператори, социалните партньори, учените и гражданското общество, Комисията следва да създаде платформа на заинтересованите страни, за да улесни и подкрепи доброволните реакции при извънредни ситуации на вътрешния пазар.

(28) За да се осигурят ефективна координация и обмен на информация в контекста на рамката за действия при извънредни ситуации, както и в контекста на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар и режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар, държавите членки следва да определят централни звена за връзка, които да отговарят за контактите със създаденото от Комисията централно звено за връзка на равнището на Съюза, както и с централните звена за връзка на други държави членки. Централните звена за връзка следва да функционират като координационно звено за контакти със съответните компетентни органи на държавите членки, като събират информация от тези органи, включително, когато е уместно, от органите на регионално и местно равнище. Централните звена за връзка следва също така да отговарят за координацията и обмена на информация. Държавите членки следва да могат да определят вече съществуващ орган като тяхно централно звено за връзка. Тези звена за връзка следва също така да предават цялата информация за кризата на единните звена за контакт в държавите членки, по възможност в реално време.

(29) Настоящият регламент следва да не засяга способността на Комисията да преценява дали е целесъобразно да се налагат ограничения върху износа на стоки, в съответствие с международните права и задължения на Съюза съгласно Регламент (ЕС) 2015/479 на Европейския парламент и на Съвета ([14]).

(30) Настоящият регламент не следва да засяга мерките, предприети съгласно Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета ([15]).

(31) Настоящият регламент се прилага, без да се засяга Директива (ЕС) 2022/2557 на Европейския парламент и на Съвета ([16]), с която се определят хармонизирани минимални правила, за да се гарантира, че услугите, необходими за поддържане на жизненоважни обществени функции или икономически дейности, се предоставят безпрепятствено в рамките на вътрешния пазар, за да се повиши устойчивостта на критичните субекти, предоставящи тези услуги, и за да се подобри трансграничното сътрудничество между компетентните органи.

(32) С цел по-добра подготовка за потенциални бъдещи кризи и подобряване на устойчивостта по време на кризи, които могат да окажат сериозно отрицателно въздействие върху свободното движение на стоки, услуги и хора, включително и работници, или да причинят смущения във веригите за доставка на стоки и услуги на вътрешния пазар, Комисията следва да насърчава икономическите оператори да изготвят доброволни протоколи за действие при кризи и да ги

([14]) Регламент (ЕС) 2015/479 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2015 г. относно общите правила за износ (ОВ L 83, 27.3.2015 г., стр. 34).

([15]) Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 922/72, (ЕИО) № 234/79, (ЕО) № 1037/2001 и (ЕО) № 1234/2007 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 671).

([16]) Директива (ЕС) 2022/2557 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. за устойчивостта на критичните субекти и за отмяна на Директива 2008/114/ЕО на Съвета (ОВ L 333, 27.12.2022 г., стр. 164).

улеснява при подобни дейности. Икономическите оператори следва да си запазят свободата да вземат решение дали желаят да участват в такива доброволни протоколи за действие при кризи или не. Участието в такива доброволни протоколи за действие при кризи не следва да води до непропорционална административна тежест. Доброволните протоколи за действие при кризи следва да определят конкретни параметри за очакваните смущения и разпределението на специфичните роли между всички участници, както и да описват механизмите за задействане на тези протоколи и произтичащите от тях действия. Съответните заинтересовани страни, включително органите на държавите членки, органите, службите и агенциите на Съюза и организациите на гражданското общество или други съответни организации, могат също да участват в изготвянето на тези доброволни протоколи за действие при кризи. При определяне на параметрите на смущенията, които трябва да се вземат предвид, икономическите оператори следва да могат да се основават на предишния си опит във връзка с ограниченията на свободното движение и смущенията във веригата на доставки, причинени от различни кризи.

(33) Въз основа на опита от минали кризи Комисията следва да разработи и да предостави програми и материали за обучение на заинтересовани страни от публичния и частния сектор, включително и икономически оператори. Участието в такива обучителни програми и в симулации следва да бъде доброволно.

(34) Като част от готовността за действие при кризи, настоящият регламент следва да осигури възможност за предвиждане на събития и кризи, за които могат да се извършват стрес тестове и симулации, въз основа на текущ анализ на критични сектори от икономиката в рамките на вътрешния пазар, както и на непрекъснати прогнози на Съюза. По-специално Комисията следва да разработи сценарии и параметри в конкретни сектори, които отразяват специфичните рискове, свързани с кризата. За да се гарантира готовността за действие при кризи на всички участници, трябва да се определят правила относно стрес тестовете, които следва да се провеждат най-малко веднъж на всеки две години. В този контекст Комисията следва да улесни и насърчи разработването на стратегии за готовност за реагиране при извънредни ситуации, включително стратегии за комуникация при кризи и обмен на информация относно приложимите ограничения при трудни обстоятелства. Определянето на конкретни целеви сектори следва да се базира на съществуващи инструменти, основани на показатели, които следят развитието на веригите за доставки в Съюза, за да се идентифицират потенциални затруднения, като се вземат предвид съответните специфични критерии, като например търговски потоци, търсене и предлагане, концентрация на предлагането, производство и производствен капацитет в рамките на Съюза и в международен план на различни етапи от веригата за създаване на стойност и взаимозависимости между икономическите оператори.

(35) Чрез мрежата, създадена между централните звена за връзка на държавите членки и звеното за връзка на равнището на Съюза, следва да може да се обменя информация за *ad hoc* сигнали за ранно предупреждение. Такива *ad hoc* сигнали за ранно предупреждение следва да бъдат съобщавани на Комисията в случай на значителни инциденти, за да може Съюзът да наблюдава по-добре развитието на потенциална, предстояща или текуща криза, като по този начин се гарантира по-високо ниво на готовност за действие в случай на възникваща или развиваща се криза.

(36) За да се отчетат извънредният характер и потенциалните важни последици за единния пазар за функционирането на вътрешния пазар при режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар или режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар, на Съвета следва по изключение да бъдат предоставени изпълнителни правомощия за задействане на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар или режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар в съответствие с член 291, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Актът за изпълнение на Съвета за задействане на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар следва да съдържа елементи, които да са неразривно свързани с оценката за изпълнението на предварителните условия, обосноваващи задействането на процедурата, а именно оценка на потенциалното въздействие на кризата върху свободното движение на стоки, услуги и хора, включително и работници, на вътрешния пазар и по неговите вериги за доставки, списъка на критичните стоки и услуги, които са от съществено значение за поддържането на жизненоважни обществени функции или икономически дейности на вътрешния пазар, и мерките за бдителност, които трябва да бъдат предприети. Освен това, когато задействането на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар изисква също така приемането на списък на стоки или услуги от особено значение при криза, или и на двете, този списък следва да бъде приет едновременно със задействането на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар, и следователно трябва да бъде неразривно свързан с активирането на този режим. Поради тази причина на Съвета следва също така да бъдат предоставени изпълнителни правомощия за приемането на този списък на стоки или услуги от особено значение при криза, както и за всяка негова актуализация. Режимът на бдителност по отношение на вътрешния пазар или режимът на извънредна ситуация на вътрешния пазар следва да може да се разшири чрез акт за изпълнение на Съвета, по предложение на Комисията. Ако се окаже, че не е необходимо задействането на нито един от режимите, тогава съответният режим следва да бъде деактивиран.

(37) За да може Бордът да получава подходяща информация за потенциална извънредна ситуация на вътрешния пазар, трябва да се осигури мониторинг. Мониторингът следва да засяга веригите на доставки на стоките и услугите от критично значение, за които е задействан режим на бдителност по отношение на вътрешния пазар, както и свободното движение на лица, участващи в производството и доставката на такива стоки и услуги. Веригите за доставка на стоки и услуги от критично значение следва да се наблюдават от компетентните органи на държавите членки, въз основа на искания за доброволно предоставяне на информация относно факторите, влияещи върху наличността на избрани стоки и услуги от критично значение, например производствен капацитет, наличност на необходимата работна сила, запаси, ограничения за доставчиците, възможности за диверсификация и заместване,

условия на търсене и затруднения. Искането за доброволно предоставяне на информация във връзка с този мониторинг следва да бъде отправено до всички участници по веригата за доставка на стоки и услуги от критично значение и до други съответни заинтересовани страни, установени на територията на държавите членки. Събирането на информация от икономическите оператори от особено значение за смущения на свободното движение по веригите за доставка на стоки и услуги от критично значение е много важно, тъй като липсата на подходяща работна сила е една от основните причини за смущения във веригите на доставки. Мониторингът от страна на органите на държавите членки във връзка със смущения на свободното движение на лица, участващи в производството и доставката на стоки и услуги, следва да се тълкува широко, за да се включат работници, доставчици на услуги, представители на бизнеса и други лица, участващи в научноизследователската, развойната дейност и дейността по пускане на пазара на стоки. Компетентните органи на държавите членки следва да предоставят събраната информация на Комисията и на Борда чрез съответните централни звена за връзка. Тази информация следва да позволи на Борда да дава насоки на Комисията относно необходимостта от задействане на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар.

(38) За националните мерки, които не са хармонизирани съгласно настоящия регламент и които, когато се приемат и прилагат в отговор на извънредна ситуация на вътрешния пазар, засягат свободното движение на стоки или хора или свободното предоставяне на услуги по време на извънредни ситуации на вътрешния пазар, държавите членки следва да гарантират, че тези мерки са в пълно съответствие с ДФЕС и с други разпоредби на правото на Съюза, като например Регламент (ЕС) № 492/2011 на Европейския парламент и на Съвета ([17]) и директиви 2004/38/ЕО ([18]), 2005/36/ЕО ([19]), 2006/123/ЕО ([20]) и (ЕС) 2015/1535 ([21]) на Европейския парламент и на Съвета. Ако държавите членки приемат такива мерки, те следва да бъдат обосновани и да зачитат принципите на пропорционалност и недискриминация в съответствие с правото на Съюза. Освен това, в съответствие с тези принципи, мерките не следва да създават ненужна административна тежест и държавите членки следва да предприемат всички възможни мерки за намаляване на административната тежест, причинена от мерките, приети в отговор на извънредна ситуация на вътрешния пазар. Също така всички подобни мерки следва надлежно да отчитат положението на граничните и най-отдалечените региони, особено по отношение на трансграничните работници. Държавите членки следва да премахнат мерките, предприети в отговор на извънредна ситуация на вътрешния пазар, които ограничават свободното движение, веднага щом те вече не са необходими. Като цяло националните мерки, ограничаващи свободното движение, които не са хармонизирани съгласно настоящия регламент, по принцип не са оправдани или пропорционални в случай на деактивиране на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар, и поради това следва да бъдат премахнати.

(39) Настоящият регламент не следва да се тълкува като разрешаващ или оправдаващ ограничения спрямо свободното движение на стоки, услуги и хора, когато тези ограничения противоречат на ДФЕС или други разпоредби на правото на Съюза. Например фактът, че някои ограничения са изрично забранени при режим на извънредна ситуация на вътрешния пазар, не следва да се тълкува като оправдание за налагането на такива ограничения извън този режим или като оправдание за налагането на други възможни ограничения, несъвместими с правото на Съюза, които не са изрично забранени от настоящия регламент.

(40) В член 21 от ДФЕС се предвижда правото на всеки гражданин на ЕС да се движи и да пребивава свободно в рамките на територията на държавите членки, при спазване на ограниченията и условията, предвидени в Договорите, и на мерките, приети за тяхното осъществяване. Подробните условия и ограничения във връзка с това право са изложени в Директива 2004/38/ЕО. В тази директива са определени общите принципи, приложими за тези ограничения, и съображенията, които могат да бъдат използвани за обосноваване на такива мерки. Тези съображения са свързани с обществения ред, обществената сигурност или общественото здраве. В този контекст ограниченията на свободата на движение могат да бъдат обосновани, ако са пропорционални и недискриминационни. Настоящият регламент няма за цел да предвижда допълнителни съображения за ограничаване на правото на свободно движение на хора, извън предвидените в глава VI от Директива 2004/38/ЕО.

([17]) Регламент (ЕС) № 492/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 г. относно свободното движение на работници в Съюза (ОВ L 141, 27.5.2011 г., стр. 1).

([18]) Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, 30.4.2004 г., стр. 77).

([19]) Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 септември 2005 г. относно признаването на професионалните квалификации (ОВ L 255, 30.9.2005 г., стр. 22).

([20]) Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. относно услугите на вътрешния пазар (ОВ L 376, 27.12.2006 г., стр. 36).

([21]) Директива (ЕС) 2015/1535 на Европейския парламент и на Съвета от 9 септември 2015 г., установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите регламенти и правила относно услугите на информационното общество (ОВ L 241, 17.9.2015 г., стр. 1).

(41) Мерките за улесняване на свободното движение на хора и всички други мерки, засягащи свободното движение на хора, предвидени в настоящия регламент, се основават на член 21 от ДФЕС и допълват Директива 2004/38/ЕО при извънредни ситуации на вътрешния пазар. Тези мерки не следва да водят до разрешаване или обосноваване на ограничения на свободното движение, в противоречие с Договорите или друго право на Съюза.

(42) В член 45 от ДФЕС се предвижда правото на свободно движение на работниците, при спазване на ограниченията и условията, предвидени в Договорите, и на мерките, приети за тяхното осъществяване. Член 46 от ДФЕС е правното основание за приемането на необходимите мерки за осъществяване на свободното движение на работниците, както е определено в член 45 от ДФЕС. Настоящият регламент съдържа разпоредби, които допълват съществуващите мерки с цел по-добро гарантиране на свободното движение на хора, повишаване на прозрачността и предоставяне на административна подкрепа при извънредни ситуации на вътрешния пазар. Тези мерки включват създаването и осигуряването на единни звена за контакт на работниците и техните представители в държавите членки и на равнището на Съюза при режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар и режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар, в съответствие с настоящия регламент.

(43) Някои национални мерки, които ограничават свободното движение или свободата на предоставяне на услуги и които не следва да се налагат в случай на извънредна ситуация на вътрешния пазар или в отговор на такава ситуация, следва да се забранят, тъй като са явно непропорционални. Поради това всички подобни мерки, предприемани от държавите членки, следва да се оценяват в светлината на тези разпоредби за хармонизиране, а не на ДФЕС или друго право на Съюза.

(44) По-специално държавите членки не следва да въвеждат мерки, които представляват дискриминация въз основа на националност или, в случай на дружества, на местоположението на тяхното седалище, централно управление или основно място на дейност.

(45) Държавите членки не следва да предприемат мерки, които пречат на лицата, упражняващи правото си на свободно движение, да се върнат в своята държава членка на пребиваване, ако се окажат в друга държава членка при избухването на криза.

(46) Държавите членки не следва да предприемат мерки, които да пречат на лицата, упражняващи правото си на свободно движение, да пътуват до други държави членки по наложителни семейни причини, когато това пътуване е разрешено в рамките на държавата членка, която приема мярката при тези обстоятелства.

(47) Настоящият регламент не следва да възпрепятства държавите членки да разрешават на своите граждани и пребиваващи в тях лица да се завърнат на тяхна територия по време на извънредни ситуации на вътрешния пазар. За да се улесни пътуването, другите държави членки следва да позволят на тези граждани и пребиваващи лица да напуснат тяхната територия, за да пътуват до държавата членка на тяхното гражданство или пребиваване, или да преминат транзитно през тяхната територия, за да достигнат до държавата членка на тяхното гражданство или пребиваване.

(48) Ограниченията на свободното движение, включително под формата на административни изисквания и процедури, като например процедури за деклариране, регистрация или издаване на разрешения, са забранени, освен ако не отговарят на изискванията на правото на Съюза. Когато са приети обосновани и пропорционални административни изисквания и процедури в съответствие с правото на Съюза, при извънредна ситуация на вътрешния пазар държавите членки следва да отдават приоритет на улесняването на спазването на тези изисквания и прилагането на тези процедури за лица, участващи в производството или доставката на стоки или услуги от особено значение при криза. За целта и когато това е необходимо, за да се улесни свободното движение на такива доставчици или определени категории доставчици, Комисията следва да въведе подходящи ред и условия, включително цифрови инструменти и образци.

(49) С настоящия регламент се определят задължения за гарантиране на прозрачност по отношение на национални мерки, приети по време на режим на извънредна ситуация на вътрешния пазар, които ограничават правото на свободно движение на хората. Всички подобни ограничения следва да са в съответствие с правото на Съюза, и по-специално с Директива 2004/38/ЕО. Тези задължения не следва да засягат съществуващите задължения за предоставяне на информация или нотификация, които продължават да се прилагат. Свободното движение на хората е много важно за правилното функциониране на вътрешния пазар. Опитът от кризата с COVID-19 показва, че ограниченията на това право на свободно движение могат да имат странични ефекти върху всички други основни свободи. Липсата на информация относно ограниченията на свободното движение на хора поради кризата може да създаде допълнителни трудности за гражданите на Съюза и икономическите оператори при управлението на дейността им по време на криза. Понастоящем не съществува приложима система за прозрачност, която да може да предоставя на гражданите на Съюза и на икономическите оператори информация за ограниченията на свободното движение на хора. Държавите членки следва да съобщят на Комисията и на другите държави членки текста на националните законови или подзаконови разпоредби, с които се въвеждат ограничения върху упражняването на правото на свободно движение на хора като реакция на криза, както и съответните промени в разпоредбите, веднага след приемането им. Този текст следва да бъде придружен от съображенията за прилагането на тези мерки, включително и аргументи, доказващи основателността и пропорционалността на мерките, както и всички научни или други данни в подкрепа на тяхното приемане, обхвата на мерките, датите на приемане и прилагане, както и срока на действие на тези мерки. За да се

гарантира, че гражданите на Съюза и икономическите оператори могат да получат надеждна информация относно ограниченията на свободното движение, държавите членки следва възможно най-бързо да предоставят на обществеността ясна, изчерпателна и навременна информация, обясняваща тези мерки, по-специално за техния обхват, дата на приемане и прилагане и срок на действие. Тази информация следва да бъде предоставена и на Комисията. Въз основа на това Комисията следва да публикува съответната информация на специален уебсайт, достъпен на всички официални езици на институциите на Съюза.

(50) За да се гарантира, че предвидените в настоящия регламент специални мерки във връзка с извънредни ситуации на вътрешния пазар се прилагат единствено когато това е абсолютно необходимо за реагиране на конкретната извънредна ситуация на вътрешния пазар, тези мерки следва да изискват задействане чрез актове за изпълнение на Комисията, в които да се посочват причините за това задействане, както и стоките или услугите от особено значение при криза, за които тези мерки се прилагат.

(51) Освен това, за да се гарантира пропорционалността на тези актове за изпълнение и да се гарантира надлежното зачитане на ролята на икономическите оператори при управлението на кризи, Комисията следва да прибягва до задействане на мерките при извънредна ситуация на вътрешния пазар след задействане от страна на Съвета на извънреден режим на вътрешния пазар, както и ако икономическите оператори не могат доброволно да намерят решение на проблема в разумни срокове („задействане на два етапа“). Необходимостта от задействане на мерките при извънредна ситуация на вътрешния пазар следва да бъде обоснована във всеки такъв акт за изпълнение и във връзка с всички конкретни аспекти на кризата.

(52) За да могат да се направят точни оценки за това дали въвеждането на конкретни мерки при извънредна ситуация на вътрешния пазар би позволило да се намали сериозният недостиг на стоки или услуги от особено значение при криза или непосредствената заплаха от такъв недостиг при извънредна ситуация на вътрешния пазар, Комисията следва да може да изисква информация от икономическите оператори от особено значение по веригите за доставка на стоки и услуги от особено значение при криза. Тези искания за информация следва, по целесъобразност, да се отнасят до въпроси като: производствения капацитет и запасите от стоки от особено значение при криза в производствени съоръжения, разположени в Съюза и в държави извън Съюза, които съответните икономически оператори използват, или за които сключват договори или закупуват доставки; графика или оценка за очакваната продукция за следващите три месеца за всяко производствено съоръжение, разположено в Съюза и в държави извън Съюза, което съответните икономически оператори използват или за което сключват договори; и подробности за всички съответни смущения или недостиг във веригите на доставки. За да се гарантира пълно участие на държавата членка, в която икономическият оператор има производствено съоръжение, Комисията следва незабавно да изпраща на тази държава членка копие от искането за информация и, при поискване от страна на компетентния орган на тази държава членка, Комисията следва да предоставя на тази държава членка, по защитени канали, информацията, която е получила.

(53) Комисията следва да отправя искания за информация до икономическите оператори само когато информацията, необходима за адекватно реагиране на извънредната ситуация на вътрешния пазар, като например информация, необходима за възлагане на обществени поръчки от Комисията за сметка на или от името на държавите членки или за оценяване на производствения капацитет на производителите на стоки от особено значение при криза, чиито вериги на доставки са били нарушени, все още не е на разположение на Комисията и не може да бъде получена от обществено достъпни източници или в резултат на доброволно предоставена информация. Когато отправя искане за предоставяне на информация посредством акт за изпълнение, Комисията следва да гарантира, че ползата за обществения интерес надделява над възможните неудобства за засегнатите икономически оператори. Комисията следва да взема предвид тежестта на едно такова искане за информация, по-специално за микро-, малките и средните предприятия (МСП), и следва да определя срока за отговор в зависимост от това. Когато има вероятност обработката на искането за информация от страна на икономически оператор да наруши значително неговите операции, икономическият оператор следва да може да откаже предоставянето на исканата информация. Икономическият оператор следва да бъде длъжен да предоставя на Комисията мотивите за всеки отказ за предоставяне на исканата информация. Тези мотиви следва да включват по-специално риска от отговорност за неизпълнение на договорни задължения за неразкриване на информация, предвидени в договори, уредени от правото на държава извън Съюза, или риска от разкриване на информация във връзка с националната сигурност в случаите на стоки с възможна употреба в контекста на националната сигурност, което може да включва национални резерви.

(54) Максималният срок, в който икономическият оператор трябва да отговори на искане за предоставяне на информация, следва да бъде 20 работни дни. Конкретният срок следва да се определя за всеки случай поотделно, като при определени обстоятелства той може да бъде по-кратък. Икономическият оператор следва да може да поиска еднократно удължаване на срока, което, при наличието на изрично съгласие от страна на Комисията, може да удължи общия срок до над 20 работни дни. Следва да се предвиди, че искането на икономическия оператор за удължаване на срока трябва да се подаде до Комисията в съответствие с реда и условията за комуникацията, посочени в индивидуалното решение. Освен това следва да се предвиди, че докато Комисията не отговори на искането за удължаване на срока, първоначалният срок се счита за изцяло приложим.

(55) При необходимост, задействането на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар следва също така да може да доведе до прилагането на определени процедури за реагиране при кризи, с които се въвеждат корекции в правилата, уреждащи проектирането, производството, оценяването на съответствието и пускането на пазара на стоки, за които се прилагат хармонизирани правила на Съюза, както и някои правила, регламентиращи стоките, които са предмет на общата рамка за безопасност на продуктите на Съюза. Тези процедури за реагиране при кризи следва да дават възможност за бързо пускане на пазара на продукти, определени като стоки от особено значение при криза, в условията на извънредна ситуация. В случай на хармонизирани продукти органите за оценяване на съответствието следва да дават приоритет на оценяването на съответствието на стоките от особено значение при криза пред всички други текущи заявления за други продукти. Когато има необосновани забавяния в процедурите за оценяване на съответствието на стоки от особено значение при криза, компетентните органи на държавите членки следва да могат да издават разрешения за такива продукти, които не са преминали приложимите процедури за оценяване на съответствието, за да бъдат пуснати на техния съответен пазар, при условие че отговарят на приложимите изисквания за безопасност. Тези разрешения следва да бъдат валидни само на територията на издаващата държава членка, докато валидността им не бъде разширена чрез акт за изпълнение на Комисията, така че да обхваща територията на Съюза. Валидността на разрешенията, които предоставят дерогация от процедурите за оценяване на съответствието, следва да бъде ограничена до продължителността на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар. Освен това, за да се улесни увеличаването на доставките на хармонизирани и нехармонизирани стоки от особено значение при криза, следва да бъдат въведени известни възможности за гъвкавост по отношение на механизмите за презумпция за съответствие и презумпция за съответствие с общото изискване за безопасност. В условията на извънредна ситуация на вътрешния пазар, производителите на стоки от особено значение при криза следва да могат да използват и национални и международни стандарти, които осигуряват равнище на защита, равностойно на това на европейските стандарти, чиито данни са публикувани в *Официален вестник на Европейския съюз*. Единствено за хармонизираните стоки от особено значение при криза, в случаите, при които такива европейски стандарти не съществуват или спазването им се оказва прекомерно трудно поради смущенията във вътрешния пазар, Комисията следва да може да издава общи спецификации, гарантиращи презумпцията за съответствие, за да осигури на производителите готови за използване технически решения.

(56) Въвеждането на тези свързани с кризата корекции в съответните секторни правила на Съюза изисква целенасочени корекции на следните 16 акта: директиви 2000/14/ЕО ([22]), 2006/42/ЕО ([23]), 2010/35/ЕС ([24]), 2014/29/ЕС ([25]), 2014/30/ЕС ([26]), 2014/33/ЕС ([27]), 2014/34/ЕС ([28]), 2014/35/ЕС ([29]), 2014/53/ЕС ([30]), 2014/68/ЕС ([31]) на Европейския

([22]) Директива 2000/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 май 2000 г. за сближаване на законодателствата на държавите членки във връзка с шумовите емисии на съоръжения, предназначени за употреба извън сградите (ОВ L 162, 3.7.2000 г., стр. 1).

([23]) Директива 2006/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2006 г. относно машините и за изменение на Директива 95/16/ЕО (ОВ L 157, 9.6.2006 г., стр. 24).

([24]) Директива 2010/35/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 юни 2010 г. относно транспортируемото оборудване под налягане и за отмяна на директиви 76/767/ЕИО, 84/525/ЕИО, 84/526/ЕИО, 84/527/ЕИО и 1999/36/ЕО на Съвета (ОВ L 165, 30.6.2010 г., стр. 1).

([25]) Директива 2014/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за хармонизиране на законодателствата на държавите членки във връзка с предоставянето на пазара на обикновените съдове под налягане (ОВ L 96, 29.3.2014 г., стр. 45).

([26]) Директива 2014/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за хармонизиране на законодателствата на държавите членки относно електромагнитната съвместимост (ОВ L 96, 29.3.2014 г., стр. 79).

([27]) Директива 2014/33/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за хармонизиране на законодателствата на държавите членки по отношение на асансьори и предпазни устройства за асансьори (ОВ L 96, 29.3.2014 г., стр. 251).

([28]) Директива 2014/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за хармонизиране на законодателствата на държавите членки относно съоръженията и системите за защита, предназначени за използване в потенциално експлозивна атмосфера (ОВ L 96, 29.3.2014 г., стр. 309).

([29]) Директива 2014/35/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за хармонизиране на законодателствата на държавите членки за предоставяне на пазара на електрически съоръжения, предназначени за използване в определени граници на напрежението (ОВ L 96, 29.3.2014 г., стр. 357).

([30]) Директива 2014/53/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. за хармонизирането на законодателствата на държавите членки във връзка с предоставянето на пазара на радиосъоръжения и за отмяна на Директива 1999/5/ЕО (ОВ L 153, 22.5.2014 г., стр. 62).

([31]) Директива 2014/68/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за хармонизиране на законодателствата на държавите членки за предоставяне на пазара на съоръжения под налягане (ОВ L 189, 27.6.2014 г., стр. 164).

парламент и на Съвета и регламенти (ЕС) 2016/424 ([32]), (ЕС) 2016/425 ([33]), (ЕС) 2016/426 ([34]), (ЕС) № 305/2011 ([35]), (ЕС) 2023/988 ([36]) и (ЕС) 2023/1230 ([37]) на Европейския парламент и на Съвета. Измененията, с които се въвеждат процедури за извънредни ситуации във всеки един от съответните актове, следва да се прилагат единствено ако са специално задействани. Задействането на процедурите при извънредни ситуации съгласно съответния акт следва да зависи от задействането на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар съгласно настоящия регламент и да бъде ограничено до продуктите, определени като стоки от особено значение при криза, както и да е ограничено във времето до продължителността на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар.

(57) В случаите на значителни рискове за функционирането на вътрешния пазар или на остър и продължителен недостиг или изключително голямо търсене на стоки от особено значение при криза, мерките на равнището на Съюза, насочени към осигуряване на наличността на стоки от особено значение при криза, като например искания с приоритет, могат да се окажат абсолютно необходими за гарантирането на нормалното функциониране на вътрешния пазар и на неговите вериги на доставки.

(58) Като крайно средство за гарантиране на поддържането на жизненоважни обществени функции или икономически дейности на вътрешния пазар, когато производството или доставката на определени стоки от особено значение при криза не могат да се осъществят чрез други мерки, Комисията следва да може да поиска от икономическите оператори, установени в рамките на Съюза, да произведат или да доставят определени стоки от особено значение при криза. Когато отправя такова искане, Комисията следва да вземе предвид евентуалното неблагоприятно въздействие върху конкуренцията на вътрешния пазар и риска от задълбочаване на смущенията на пазара. Освен това изборът на получателите и бенефициерите на тези искания не следва да бъде дискриминационен.

(59) Искането с приоритет следва да се базира на обективни, фактически, измерими и обосновани данни. При тези искания следва да се вземат предвид законните интереси на икономическите оператори, както и разходите и усилията, които са необходими за извършването на всяка промяна в хода на производството. В искането с приоритет следва ясно да се посочва, че икономическият оператор носи пълна отговорност за вземането на решението за приемане или отхвърляне на искането. Когато икономическият оператор вземе решение да отхвърли искането с приоритет, той може да откаже изрично или да предостави обосновка за взетото решение, когато информира Комисията за своя отказ.

(60) При приемане на искането с приоритет задължението за неговото изпълнение следва да има предимство пред други задължения за изпълнение по силата на частното или публичното право. Всяко искане с приоритет се възлага на справедлива и разумна цена. Цената следва да може да се изчисли въз основа на средните пазарни цени през последните години, като всяко увеличение или намаление на цената следва да бъде обосновано, например чрез отчитане на инфлацията или производствените разходи. Предвид това колко е важно да се гарантира доставката на стоки от особено значение при криза, които са необходими за поддържането на жизненоважни обществени функции или икономически дейности на вътрешния пазар, изпълнението на задължението във връзка с искане с приоритет не следва да води до налагането на отговорност на трети страни за вреди, които могат да възникнат поради неизпълнение на договорни задължения, регламентирани в правото на държава членка, доколкото неизпълнението на договорните задължения е било необходимо за спазването на изискваното приоритизиране. Икономическите оператори, към които може да бъде отправено искане с приоритет, следва да могат да предвидят възможните последици от това искане с приоритет, съгласно условията на техните търговски договори. Без да се засяга приложимостта на други разпоредби, отговорността за дефектни стоки, предвидена в Директива 85/374/ЕИО на Съвета ([38]) не следва да бъде засегната от това освобождаване от отговорност.

([32]) Регламент (ЕС) 2016/424 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 г. относно въжените линии и за отмяна на Директива 2000/9/ЕО (ОВ L 81, 31.3.2016 г., стр. 1).

([33]) Регламент (ЕС) 2016/425 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 г. относно личните предпазни средства и за отмяна на Директива 89/686/ЕИО на Съвета (ОВ L 81, 31.3.2016 г., стр. 51).

([34]) Регламент (ЕС) 2016/426 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 г. относно уредите, захранвани с газово гориво, и за отмяна на Директива 2009/142/ЕО (ОВ L 81, 31.3.2016 г., стр. 99).

([35]) Регламент (ЕС) № 305/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2011 година за определяне на хармонизирани условия за предлагането на пазара на строителни продукти и за отмяна на Директива 89/106/ЕИО на Съвета (ОВ L 88, 4.4.2011 г., стр. 5).

([36]) Регламент (ЕС) 2023/988 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. относно общата безопасност на продуктите, за изменение на Регламент (ЕС) № 1025/2012 на Европейския парламент и на Съвета и на Директива (ЕС) 2020/1828 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 2001/95/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 87/357/ЕИО на Съвета (ОВ L 135, 23.5.2023 г., стр. 1).

([37]) Регламент (ЕС) 2023/1230 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2023 г. относно машините и за отмяна на Директива 2006/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 73/361/ЕИО на Съвета (ОВ L 165, 29.6.2023 г., стр. 1).

([38]) Директива 85/374/ЕИО на Съвета от 25 юли 1985 г. за сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки относно отговорността за вреди, причинени от дефект на стока (ОВ L 210, 7.8.1985 г., стр. 29).

(61) Когато икономическият оператор изрично е приел искане с приоритет и Комисията е приела акт за изпълнение вследствие на това приемане, икономическият оператор следва да спазва всички условия на този акт за изпълнение. При неспазване на условията, определени в акта за изпълнение, икономическият оператор следва да загуби възможността да се възползва от освобождаване от договорна отговорност. Когато неспазването е умишлено или се дължи на груба небрежност, на икономическия оператор може също да бъде наложена глоба, при спазване на принципа на пропорционалност. Не следва да може да се налагат глоби на икономически оператори, които не са приели изрично искане с приоритет.

(62) Когато една или повече държави членки са уведомили Комисията за недостиг на стоки и услуги от особено значение при криза или за риск от такъв недостиг, Комисията следва да може да препоръча на държавите членки да предприемат мерки, целящи да гарантират бързото увеличаване на наличността на стоките и услугите от особено значение при криза. Комисията следва да разгледа въздействието на предвидените мерки върху съответните икономически оператори. Тези препоръки могат да включват мерки, които имат за цел да улеснят разширяването, промяната на предназначението или създаването на нов производствен капацитет за стоки от особено значение при криза или на нов капацитет, свързан с дейности по предоставяне на услуги от особено значение при криза, както и да ускорят съответните приложими процедури за одобрение, издаване на разрешения и регистрация.

(63) Когато една или повече държави членки са уведомили Комисията за недостиг на стоки или услуги от особено значение при криза, Комисията следва да предаде тази информация на всички компетентни органи на държавите членки и да рационализира координацията във връзка с реакцията. Освен това, за да се гарантира наличността на определени стоки или услуги от особено значение при криза по време на извънредна ситуация на вътрешния пазар и с оглед на прекратяването на извънредната ситуация на вътрешния пазар, Комисията следва да може да препоръча на държавите членки да разпределят тези стоки или услуги, като зачита надлежно принципите на солидарност, необходимост и пропорционалност. Комисията следва да съдейства за координиране на това разпределяне.

(64) В допълнение към възможността за съвместно възлагане на поръчки от Комисията и една или повече държави членки и както е предвидено в Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета ([39]) (наричан по-нататък „Финансовия регламент“), една или повече държави членки следва също така да могат да поискат от Комисията да започне процедура за възлагане на обществена поръчка за тяхна сметка или от тяхно име за закупуване на стоки и услуги от критично значение или на стоки и услуги от особено значение при криза, за да се извлече максимална полза от покупателната способност и преговорната позиция на Комисията по време на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар или режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар. Тези обществени поръчки следва да обхващат придобиването от възлагащия орган или възложителя, чрез договор, на строителни работи, доставки или услуги от особено значение при криза и придобиването или наемането на земя, сгради или друго недвижимо имущество от икономически оператори, избрани от този възлагащ орган или възложител, с цел реагиране на кризата. Комисията следва да може да провежда съответната процедура за възлагане на обществена поръчка за сметка на държавите членки или от тяхно име въз основа на споразумение между страните, или да действа като търговец на едро, като купува, съхранява и препродава или дарява доставки и услуги, включително и наем на земя, сгради или друго недвижимо имущество, в полза на участващите държави членки или на избрани от нея партньорски организации.

(65) Кризата с COVID-19 показа, че Комисията следва да може да закупува стоки и услуги от особено значение при криза съвместно с държави от Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ) и държави извън Съюза, например европейските микродържави. Процедурите за съвместно възлагане на обществени поръчки, стартирани с цел придобиването на стоки и услуги от особено значение при криза или на стоки и услуги от критично значение, не следва да оказват отрицателно въздействие върху функционирането на вътрешния пазар и не следва да представляват дискриминация или ограничаване на търговията, нито пък да водят до нарушаване на конкуренцията или да имат пряко финансово въздействие върху бюджета на държавите, които не участват в процедура за съвместно възлагане на обществена поръчка. Също така е важно да се гарантира, че държавите членки координират действията си, с подкрепата на Комисията и Борда, преди стартирането на процедури за възлагане на обществени поръчки за стоки и услуги от особено значение при криза. По време на етапа на действия при извънредни ситуации държавите членки следва да въведат система, която да позволява да се идентифицират възлагащите органи и възложителите, попадащи в обхвата на директиви 2014/24/ЕС ([40]) и 2014/25/ЕС ([41]) на Европейския парламент и на Съвета, които възлагат поръчки за стоки и услуги от особено значение при криза по време на извънредни ситуации. Държавите членки следва да могат да разчитат на централните звена за връзка при събирането и предаването на информация за текущи

([39]) Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (ОВ L, 2024/2509, 26.9.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

([40]) Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 65).

([41]) Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно възлагането на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги и за отмяна на Директива 2004/17/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 243).

и планирани обществени поръчки от възлагащите органи и възложителите на тяхната територия за целите на спазването на клаузата за координация, предвидена в настоящия регламент.

(66) Споразумението, уреждащо възлагането на обществени поръчки от Комисията за сметка или от името на една или повече държави членки, или съвместното възлагане на обществени поръчки между Комисията и една или повече държави членки, следва да предвижда, когато е подходящо, клауза за изключителни права, съгласно която участващите държави членки се задължават да не възлагат обществени поръчки за въпросните стоки или услуги от особено значение при криза по други канали и да не водят паралелни преговори. Когато е предвидена такава клауза за изключителни права, в нея следва да се предвижда, че когато държавите членки имат допълнителни нужди от обществени поръчки и тези поръчки не накърняват текущото съвместно възлагане на обществени поръчки или възлагането на обществени поръчки за сметка или от името на държавите членки според оценката на Комисията, участващите държави членки могат да започнат собствена процедура за възлагане на обществени поръчки. За целите на съвместното възлагане на обществени поръчки държавите от ЕАСТ и страните — кандидати за членство в Съюза, както и Княжество Андора, Княжество Монако, Република Сан Марино и градът-държава Ватикан следва да се считат за участващи държави членки, ако решат да участват в съвместното възлагане на обществени поръчки. Целта на клаузата за изключителни права е да се гарантира, че не е застрашено текущото съвместно възлагане на обществени поръчки или възлагането на обществени поръчки за сметка или от името на държавите членки. Обществените поръчки *de minimis* не засягат такива поръчки, и следователно на възлагащите органи и на възложителите от държавите членки следва да бъде разрешено да стартират процедура за възлагане на обществена поръчка, която е под праговете, определени в директиви 2014/24/ЕС и 2014/25/ЕС. Освен това, като се има предвид, че възлагането на обществена поръчка от икономически оператор, който не участва в текущата тръжна процедура, не нарушава текущата обществена поръчка, клаузата за изключителни права, установена с настоящия регламент, не следва да се прилага за този вид обществена поръчка. Когато дадена държава членка реши да участва в съвместно възлагане на обществена поръчка или във възлагане на обществена поръчка за сметка или от името на държавите членки с цел придобиване на стоки и услуги от особено значение при криза, тя следва да може да използва централните звена за връзка, предвидени в настоящия регламент, за да уведоми всички възлагащи органи и възложители на нейната територия за текущата поръчка, която задейства прилагането на клаузата за изключителни права.

(67) Прозрачността е основен принцип за ефективното изпълнение на обществени поръчки, който подобрява конкуренцията, повишава ефективността и създава еднакви условия на конкуренция. Европейският парламент следва да бъде информиран за процедурите, свързани със съвместното възлагане на обществени поръчки съгласно настоящия регламент, и при поискване следва да му бъде предоставен достъп до договорите, сключени в резултат на тези процедури, като се гарантира подходяща защита на поверителната информация, всички лични данни, националната сигурност на държавите членки и чувствителната търговска информация, включително търговските тайни.

(68) За притежателите на информация трябва да се осигурят гаранции, че информацията, която те са предоставили в резултат на прилагането на настоящия регламент, се обработва и използва при спазване на принципите на необходимост и пропорционалност. Поради това информацията, получена чрез мониторинг, исканията за информация и исканията с приоритет следва да се използват от институциите, органите, службите или агенциите на Съюза и техните служители, от органите на държавите членки и техните служители или от други лица, включително членовете и наблюдателите на Борда, само за целите, за които тази информация е поискана.

(69) Като се има предвид, че Бордът действа като консултативен орган на Комисията, той следва да спазва принципите, стандартите и правилата на Комисията за защита на класифицираната информация и на чувствителната некласифицирана информация, включително, *inter alia*, разпоредбите за обработването и съхраняването на такава информация, както е определено в решения (ЕС, Евратом) 2015/443 ([42]) и (ЕС, Евратом) 2015/444 на Комисията ([43]). Служителите на Комисията и на други институции и органи на Съюза, които имат достъп до класифицирана информация и чувствителна некласифицирана информация, свързана с работата на Борда, следва да подлежат на изискванията за поверителност съгласно член 339 от ДФЕС, дори след като са престанали да изпълняват задълженията си.

([42]) Решение (ЕС, Евратом) 2015/443 на Комисията от 13 март 2015 г. относно сигурността в Комисията (ОВ L 72, 17.3.2015 г., стр. 41).
([43]) Решение (ЕС, Евратом) 2015/444 на Комисията от 13 март 2015 г. относно правилата за сигурност за защита на класифицираната информация на ЕС (ОВ L 72, 17.3.2015 г., стр. 53).

(70) Когато дейностите, които трябва да бъдат извършени съгласно настоящия регламент, включват обработване на лични данни, това обработване следва да се извършва в съответствие с приложимото законодателство на Съюза в областта на защитата на личните данни, а именно регламенти (ЕС) 2016/679 ([44]) и (ЕС) 2018/1725 ([45]) на Европейския парламент и на Съвета.

(71) Необходимо е да се определят правила за цифровите инструменти, за да се осигури готовност за своевременно и ефикасно реагиране на евентуални бъдещи извънредни ситуации и да се гарантира непрекъснатото функциониране на вътрешния пазар, свободното движение на стоки, услуги и хора по време на криза и наличността на стоки и услуги от особено значение при криза за гражданите, предприятията и публичните органи. В настоящия регламент следва също така да се определят правила за цифровите инструменти, които да гарантират приоритизиране и ускоряване на процедурите за издаване на разрешения, регистрация или деклариране с цел улесняване на свободното движение на хора и сигурното предаване и обмен на информация. Комисията и държавите членки следва да използват отново или да разширят, доколкото това е възможно, съществуващите цифрови инструменти. Когато това не е възможно, Комисията и държавите членки следва да създадат, ако е необходимо и обосновано, нови цифрови инструменти. Комисията следва да определи техническите аспекти на тези инструменти или инфраструктури посредством актове за изпълнение.

(72) За да се гарантират еднакви условия за прилагането на настоящия регламент, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия по отношение на спецификациите на рамката за действия при извънредни ситуации, що се отнася до готовността за действие, сътрудничеството, обмена на информация и комуникацията при кризи във връзка с режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар и режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар. Освен това на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия по отношение на възможността да приема мерки за смекчаване на последиците, а именно административни договорености, цифрови инструменти и образци, улесняващи свободното движение на хора. На Комисията следва също така да бъдат предоставени изпълнителни правомощия по отношение на задействането по време на режим на извънредна ситуация на вътрешния пазар на специфични мерки за реагиране при тази ситуация, за да се осигури възможност за бърза и координирана реакция. Освен това на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия за определянето на техническите аспекти на конкретни цифрови инструменти в подкрепа на целите на настоящия регламент. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета ([46]).

(73) Комисията следва да приема актове за изпълнение с незабавно приложение, когато в надлежно обосновани случаи, свързани с въздействията на кризата върху вътрешния пазар, наложителни причини за спешност изискват това.

(74) В настоящия регламент се зачитат основните права и се спазват принципите, признати по-специално от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“). По-специално в него се зачитат правото на неприкосновеност на личния живот на икономическите оператори, залегнало в член 7 от Хартата, правото на защита на личните данни, предвидено в член 8 от Хартата, свободата на стопанска инициатива и свободата на договаряне, които са защитени от член 16 от Хартата, правото на собственост, защитено от член 17 от Хартата, правото на колективни преговори и правото на предприемане на колективни действия, защитени от член 28 от Хартата, както и правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, предвидено в член 47 от Хартата.

(75) Настоящият регламент следва да не засяга автономността на социалните партньори, призната от ДФЕС.

(76) Настоящият регламент не следва да се тълкува като засягащ правото за опазване на околната среда, правото на колективни преговори и правото на предприемане на колективни действия в съответствие с Хартата, включително правото на работниците и работодателите да предприемат колективни действия за защита на своите интереси, включително стачки, както и правото или свободата да се стачкува или да се предприемат други действия, обхванати от специфичните системи за колективни трудови правоотношения в държавите членки, в съответствие с националното право или практика.

(77) Други правни актове на Съюза, като например тези, които предвиждат задължения за икономическите оператори да предоставят данни на публичните органи, не засягат настоящия регламент. Поради това, когато други правни актове на Съюза също съдържат разпоредби относно искания за информация от страна на Комисията, които имат същата цел като предвидените в настоящия регламент, след като Съветът е задействал режим на извънредна ситуация на вътрешния пазар, следва да се прилагат само съответните разпоредби на настоящия регламент, които са свързани с исканията за информация.

([44]) Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

([45]) Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 39).

([46]) Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

(78) Съюзът продължава да бъде изцяло ангажиран с международната солидарност и категорично подкрепя принципа всички мерки, считани за необходими и предприети съгласно настоящия регламент, включително мерките, необходими за предотвратяване или облекчаване на критичен недостиг, да бъдат прилагани по начин, който е целенасочен, прозрачен, пропорционален, временен и съобразен със задълженията в рамките на Световната търговска организация.

(79) Рамката на Съюза следва да включва междурегионални елементи за установяване на съгласувани, многосекторни и трансгранични извънредни мерки и мерки за бдителност и реагиране при извънредна ситуация на вътрешния пазар, като се вземат предвид по-специално ресурсите, капацитетът и уязвимостта в съседните региони, по-специално граничните региони.

(80) Комисията следва да извършва редовна оценка на действието и ефективността на настоящия регламент и да представя доклад на Европейския парламент и на Съвета, включително оценка на работата на Борда, стрес тестовете, обученията и протоколите за действие при кризи, критериите за задействане на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар и на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар, както и използването на цифрови инструменти. Освен това в срок от четири месеца след деактивирането на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар или на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар, според случая, следва да бъдат представени доклади. Те следва да включват оценка на мерките, приложени съгласно настоящия регламент във връзка с кризата, довела до задействането на този режим, по-специално относно ефективността на тези мерки. Докладите могат да съдържат предложения за евентуални подобрения и да бъдат придружени, когато е целесъобразно, от съответни законодателни предложения.

(81) Регламент (ЕО) № 2679/98 на Съвета [47] предвижда механизъм за двустранни обсъждания и нотификация за пречките пред функционирането на вътрешния пазар. За да се избегне дублирането на правила в случаите, когато е задействан режимът на извънредна ситуация на вътрешния пазар, посоченият регламент следва да бъде съответно изменен. Регламент (ЕО) № 2679/98 следва да не засяга по никакъв начин упражняването на основните права, признати на равнището на Съюза и в държавите членки, включително правото или свободата да се стачкува или да се предприемат други действия в рамките на специфичните системи за колективни трудови правоотношения в държавите членки, в съответствие с националното право или практика. Също така той следва да не засяга правото на договаряне, сключване на колективни трудови договори или предприемане на колективни действия в съответствие с националното право или практика.

(82) Доколкото целта на настоящия регламент, а именно да осигури гладко и безпрепятствено функциониране на вътрешния пазар чрез въвеждане на извънредни мерки и мерки за бдителност и реагиране при извънредна ситуация на вътрешния пазар, с цел да се улесни координацията на мерките за реагиране в случай на криза, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, а поради обхвата или последиците от действието, може да бъде по-добре постигната на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тази цел,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ДЯЛ I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ГЛАВА I

Предмет, цели, обхват и определения

Член 1

Предмет и цели

1. С настоящия регламент се създава рамка от хармонизирани мерки за ефективно предвиждане, подготовка и реагиране на въздействието на кризи върху вътрешния пазар.

2. Рамката, посочена в параграф 1, има за цел:

[47] Регламент (ЕО) № 2679/98 на Съвета от 7 декември 1998 г. относно функционирането на вътрешния пазар по отношение на свободното движение на стоки между държавите членки (ОВ L 337, 12.12.1998 г., стр. 8).

а) да гарантира и улесни свободното движение на стоки, услуги и хора, включително и работници;

б) да осигури наличността на стоки и услуги от критично значение и на стоки и услуги от особено значение при криза в рамките на вътрешния пазар, когато държавите членки са приели или има вероятност да приемат различни национални мерки; както и

в) да предотврати създаването на пречки за правилното функциониране на вътрешния пазар.

3. С настоящия регламент се установяват по-специално:

а) правила за създаването и функционирането на Борд за извънредните ситуации и устойчивостта на вътрешния пазар, който да подпомага и консултира Комисията във връзка с предвиждането, предотвратяването или реагирането на въздействието на дадена криза върху вътрешния пазар;

б) извънредни мерки, свързани с предвиждане, планиране и устойчивост;

в) мерки по време на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар за справяне с въздействието на заплаха от криза, която може да прерасне в извънредна ситуация на вътрешния пазар;

г) мерки по време на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар за преодоляване на въздействието на дадена криза върху вътрешния пазар, включително мерки, улесняващи свободното движение на стоки, услуги и хора, включително и работници, по време на този режим;

д) правила относно възлагането на обществени поръчки по време на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар и режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар;

е) правила относно предоставянето на цифрови инструменти и сътрудничеството между компетентните органи.

Член 2

Обхват

1. Настоящият регламент се прилага за стоки, услуги и хора, включително и работници, в рамките на вътрешния пазар.

2. Настоящият регламент не се прилага за:

а) лекарствени продукти съгласно определението в член 1, точка 2 от Директива 2001/83/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([48]);

б) медицински изделия съгласно определението в член 2, буква д) от Регламент (ЕС) 2022/123;

в) други медицински мерки за противодействие, посочени в член 3, точка 10 от Регламент (ЕС) 2022/2371 и включени в списъка, изготвен в съответствие с член 7, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2022/2372;

г) полупроводници съгласно определението в член 2, точка 1 от Регламент (ЕС) 2023/1781 на Европейския парламент и на Съвета ([49]);

д) енергийни продукти по смисъла на член 2, параграф 1 от Директива 2003/96/ЕО на Съвета ([50]), електроенергия по смисъла на член 2, параграф 2 от посочената директива и други продукти, посочени в член 2, параграф 3 от посочената директива;

([48]) Директива 2001/83/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 ноември 2001 г. за утвърждаване на кодекс на Общността относно лекарствени продукти за хуманна употреба (ОВ L 311, 28.11.2001 г., стр. 67).

([49]) Регламент (ЕС) 2023/1781 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2023 г. за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема в областта на полупроводниците и за изменение на Регламент (ЕС) 2021/694 (Акт за интегралните схеми) (ОВ L 229, 18.9.2023 г., стр. 1).

([50]) Директива 2003/96/ЕО на Съвета от 27 октомври 2003 г. относно преструктурирането на правната рамка на Общността за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията (ОВ L 283, 31.10.2003 г., стр. 51).

е) финансови услуги като банкиране, кредитиране, застраховане и презастраховане, професионално или лично пенсионно осигуряване, ценни книжа, инвестиционни фондове, консултации в сферата на плащанията и инвестициите, включително услугите и дейностите, изброени в приложение I към Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ([51]), както и дейности по сетълмент и клиринг и консултантски, посреднически и други спомагателни финансови услуги;

ж) свързани с отбраната продукти, съгласно определението в член 3, точка 1 от Директива 2009/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([52]) или съгласно определението в националното право на държавите членки в съответствие с правото на Съюза.

3. Чрез дерогация от параграф 2, букви а), б) и в) от настоящия член, членове 20—23 и член 44 от настоящия регламент се прилагат за продуктите, посочени в тези букви.

4. Настоящият регламент не засяга други правни актове на Съюза за определяне на специфични правила за реагиране при кризи или управление на кризи, като например:

а) Решение № 1313/2013/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ([53]), което установява Механизъм за гражданска защита на Съюза;

б) съответните разпоредби на Регламент (ЕС) 2015/479 във връзка с правомощието на Комисията да преценява дали е целесъобразно да се налагат ограничения върху износа на стоки в съответствие с международните права и задължения на Съюза;

в) регламенти (ЕС) 2022/2371 и (ЕС) 2022/2372 във връзка с рамката на ЕС за здравна сигурност;

г) Решение 2014/415/ЕС, с което се установяват интегрирани договорености за реакция на политическо равнище при кризи (IPCR), включително ролята на IPCR за координиране на политиката, и Решение за изпълнение (ЕС) 2018/1993, което определя правила за действието на тези договорености.

5. Настоящият регламент не засяга правилата на Съюза в областта на конкуренцията, включително антитръстовите правила, правилата за сливанията и правилата за държавните помощи.

6. Настоящият регламент не засяга отговорността на държавите членки за опазване на националната сигурност или техните правомощия за защита на съществените функции на държавата, включително онези, които имат за цел да осигуряват нейната териториална цялост и да поддържат обществения ред. По-специално, националната сигурност остава единствено в рамките на отговорността на всяка държава членка.

7. Настоящият регламент не засяга упражняването на основните права в съответствие с Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“). По-специално, настоящият регламент не засяга правото да се стачкува или правото да се предприемат други действия, обхванати от специфичните системи за колективни трудови правоотношения в държавите членки, в съответствие с националното право и практика. Освен това той не засяга правото на договаряне, сключване и изпълнение на колективни трудови договори или правото на предприемане на колективни действия в съответствие с националното право и практика.

Член 3

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

1) „криза“ означава извънредно, неочаквано и внезапно природно или причинено от човека събитие от изключително естество и мащаб, което се случва в Съюза или извън него, има или може да има сериозно отрицателно въздействие върху функционирането на вътрешния пазар и води до смущения на свободното движение на стоки, услуги и хора или функционирането на неговите вериги на доставки;

2) „режим на бдителност по отношение на вътрешния пазар“ означава рамка за преодоляване на заплахата от криза, която има потенциала да прерасне в извънредна ситуация на вътрешния пазар през следващите шест месеца;

([51]) Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно достъпа до осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции, за изменение на Директива 2002/87/ЕО и за отмяна на Директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 338).

([52]) Директива 2009/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г. за опростяване на реда и условията за трансфер на продукти, свързани с отбраната, вътре в Общността (ОВ L 146, 10.6.2009 г., стр. 1).

([53]) Решение № 1313/2013/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно Механизъм за гражданска защита на Съюза (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 924).

3) „режим на извънредна ситуация на вътрешния пазар“ означава рамка за справяне с криза със значително отрицателно въздействие върху вътрешния пазар, което води до сериозни смущения на свободното движение на стоки, услуги и хора или, ако такова сериозно смущение е било или има вероятност да бъде предмет на различни национални мерки — до сериозни смущения на функционирането на веригите на доставки на вътрешния пазар;

4) „критично важни сектори“ означава секторите, които са от системно и жизненоважно значение за Съюза и неговите държави членки за поддържане на обществената сигурност, обществената безопасност, обществения ред или общественото здраве и чието разстройване, нефункциониране, загуба или унищожаване може да има значително отрицателно въздействие върху функционирането на вътрешния пазар при заплаха от криза;

5) „стоки от критично значение“ или „услуги от критично значение“, наричани съвкупно „стоки и услуги от критично значение“, означава стоки или услуги, които са незаменяеми, неподлежащи на диверсифициране или абсолютно необходими за поддържането на жизненоважни обществени функции или икономически дейности, с цел да се гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар и неговите вериги на доставки в критично важните сектори, и които са посочени в акт за изпълнение, приет от Съвета съгласно член 14, параграф 1;

6) „стоки от особено значение при криза“ или „услуги от особено значение при криза“, наричани съвкупно „стоки и услуги от особено значение при криза“, означава стоки или услуги, които са незаменяеми, неподлежащи на диверсифициране или абсолютно необходими за поддържането на жизненоважни обществени функции или икономически дейности, с цел да се гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар и неговите вериги на доставки, които се считат за съществени за реагиране при криза и които са посочени в акт за изпълнение, приет от Съвета съгласно член 18, параграф 4;

7) „значителни инциденти“ означава инциденти, които водят до значителни смущения или могат да доведат до значителни смущения на функционирането на вътрешния пазар и неговите вериги на доставки;

8) „икономически оператор от особено значение“ означава икономически оператор по веригата на доставки, който има способността или капацитета да произвежда или разпределя някое от следните:

   а) стоки от критично значение или услуги от критично значение;

   б) стоки от особено значение при криза или услуги от особено значение при криза;

   в) компоненти на стоките, посочени в букви а) и б);

9) „микро-, малки и средни предприятия“ или „МСП“ означава микропредприятия, малки и средни предприятия съгласно определението в член 2 от приложението към Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията ([54]).

ГЛАВА II

Управление

Член 4

Борд за извънредните ситуации и устойчивостта на вътрешния пазар

1. Създава се Борд за извънредните ситуации и устойчивостта на вътрешния пазар (наричан по-нататък „Бордът“).

2. Бордът се състои от по един представител на всяка държава членка и от един представител на Комисията. Всяка държава членка назначава един представител и един заместник-представител. Освен това държавите членки могат да назначат специален представител за сектора, ако това е целесъобразно, в зависимост от естеството на кризата.

3. Представителят на Комисията председателства Борда, а Комисията осигурява неговия секретариат.

4. Председателят на Борда (наричан по-нататък „председателят“) кани представител на Европейския парламент като постоянен наблюдател към Борда.

([54]) Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията от 6 май 2003 г. относно определението за микро-, малки и средни предприятия (ОВ L 124, 20.5.2003 г., стр. 36).

5. Председателят може да кани експерти със специални познания да участват като наблюдатели в работата на Борда и да присъстват на конкретни заседания, на *ad hoc* основа, когато присъствието им е необходимо с оглед на дневния ред на заседанието. Тези експерти може да включват представители на икономическите оператори, организации на заинтересованите страни и социални партньори.

6. Председателят кани представителите на други органи на равнището на Съюза, имащи отношение към кризата, като наблюдатели на съответните заседания на Борда.

7. Председателят кани представители на международни организации и държави извън Съюза на съответните заседания на Борда съгласно приложимите двустранни или международни споразумения.

8. Наблюдателите нямат право на глас и не участват във формулирането на становища, препоръки или съвети на Борда. Когато е целесъобразно, председателят може да покани тези наблюдатели да предоставят информация и мнения.

9. Бордът заседава най-малко три пъти годишно. На първото си заседание — по предложение на Комисията и съгласувано с нея — Бордът приема своя процедурен правилник.

10. Бордът може да приема становища, препоръки или доклади във връзка със своите задачи, посочени в член 5. Комисията взема предвид по прозрачен начин и в максимална степен тези становища, препоръки или доклади.

Член 5

Задачи на Борда

1. За целите на планирането на действия при извънредни ситуации на вътрешния пазар съгласно членове 9—13 Бордът подпомага и консултира Комисията при изпълнението на следните задачи:

а) предлагане на договорености за административно сътрудничество за улесняване на обмена на информация между Комисията и държавите членки по време на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар и режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар, които трябва да бъдат включени в рамката за действия при извънредни ситуации, посочена в член 9;

б) оценяване на инцидентите, за които държавите членки са подали сигнал до Комисията в съответствие с член 13, и тяхното въздействие върху вътрешния пазар и неговите вериги на доставки;

в) събиране на информация с цел прогнозиране на възможността за възникване на криза, анализ на данни и предоставяне на данни за пазара;

г) провеждане на консултации с представители на икономическите оператори, включително МСП, и на промишлеността, както и със социалните партньори, в зависимост от случая, с цел събиране на данни за пазара в съответствие с член 43;

д) извършване на анализ на обобщените данни, получени от други органи на равнището на Съюза и на международно равнище, имащи отношение към кризата;

е) поддържане на регистър за антикризисните мерки на национално равнище и на равнището на Съюза, които са били предприети при предишни кризи и са оказали въздействие върху вътрешния пазар и неговите вериги на доставки; както и

ж) предоставяне на консултации относно това кои мерки да бъдат избрани с цел предвиждане и планиране при криза, като същевременно се подобрява устойчивостта на вътрешния пазар, както и относно изпълнението на избраните мерки.

2. За целите на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар, посочен в член 14, Бордът подпомага и консултира Комисията при изпълнението на следните задачи:

а) установяване дали са изпълнени критериите за задействане или деактивиране на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар, за да се определи дали е налице заплахата от криза, посочена в член 3, точка 2, и обхватът на тази заплаха;

б) координиране и улесняване на обмена и споделянето на информация, включително с други съответни органи и други органи на равнището на Съюза, имащи отношение към кризата, и доколкото е уместно с държави извън Съюза, като се обръща специално внимание на държавите кандидатки за членство в Съюза и развиващите се страни, и международни организации; както и

в) извършване на анализ и обсъждане на въздействието на заплахата от криза върху вътрешния пазар, като се отчита надлежно положението в граничните региони, с оглед намирането на възможни решения.

3. За целите на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар, посочен в член 18, Бордът подпомага и консултира Комисията при изпълнението на следните задачи:

а) извършване на анализ на имаща отношение към кризата информация, събрана от държавите членки или от Комисията;

б) установяване дали са изпълнени критериите за задействане или деактивиране на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар;

в) предоставяне на консултации относно това кои мерки да бъдат избрани с цел реагиране на равнището на Съюза при извънредна ситуация на вътрешния пазар, както и относно изпълнението на избраните мерки;

г) извършване на преглед на националните мерки във връзка с кризата;

д) координиране и улесняване на обмена и споделянето на информация, включително с други органи на равнището на Съюза, имащи отношение към кризата, както и по целесъобразност с държави извън Съюза, като се обръща специално внимание на държавите кандидатки за членство в Съюза и развиващите се страни, и с международни организации;

е) извършване на анализ и обсъждане на въздействието на кризата върху вътрешния пазар, като се отчита надлежно положението в граничните региони, с оглед намирането на възможни решения; както и

ж) изготвяне, когато е целесъобразно, на списък на категориите лица, участващи в производството или доставката на стоки и услуги от особено значение при криза, за които е необходимо да се изготвят общи образци и формуляри, които да могат да се използват от държавите членки на доброволна основа.

4. Комисията гарантира участието в работата на Борда на всички органи на равнището на Съюза, които имат отношение към съответната криза. Бордът си сътрудничи и се координира тясно, когато е необходимо, с други органи на равнището на Съюза, имащи отношение към кризата, както и с Европейския съвет за суровините от критично значение, създаден с Регламент (ЕС) 2024/1252. Комисията осигурява координация с мерките, прилагани чрез други механизми на Съюза, като например Механизма за гражданска защита на Съюза (МГЗС), IPCR, рамката на ЕС за здравна сигурност и европейската рамка за суровините от критично значение. Бордът осигурява обмен на информация с Координационния център за реагиране при извънредни ситуации в рамките на МГЗС и с интегрирания капацитет за ситуационна осведоменост и анализ в рамките на IPCR.

5. Бордът, в сътрудничество с Комисията, приема годишен доклад за дейността и го предава на Европейския парламент и на Съвета.

Член 6

Диалог относно извънредните ситуации и устойчивостта

1. С цел да се засили диалогът между институциите на Съюза и да се гарантира по-голяма прозрачност, отчетност и координация, компетентната комисия на Европейския парламент може да покани Комисията, в качеството ѝ на председател на Борда, да се яви пред тази комисия, за да предостави информация по всички въпроси, попадащи в обхвата на настоящия регламент, по-специално след всяко заседание на Борда и след всяко деактивиране на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар или режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар.

2. Европейският парламент следва да се информира във възможно най-кратък срок за всички предложени или приети актове за изпълнение на Съвета съгласно настоящия регламент.

3. Комисията взема предвид всички елементи, произтичащи от становищата, изразени чрез диалога относно извънредните ситуации и устойчивостта, включително съответните резолюции на Европейския парламент.

Член 7

Платформа за извънредните ситуации и устойчивостта

1. Комисията създава платформа на заинтересованите страни, за да улесни диалога и партньорствата по сектори, като обединява ключови заинтересовани страни, а именно представители на икономическите оператори, социални партньори, изследователи и гражданското общество. По-специално, тази платформа следва да предоставя на заинтересованите страни функционална възможност за:

а) посочване на доброволните действия, необходими за успешно реагиране при извънредна ситуация на вътрешния пазар;

б) предоставяне на научни консултации, становища или доклади по въпроси, свързани с кризата;

в) принос за обмена на информация и най-добри практики, по-специално относно свободното движение на стоки, услуги и хора, и за избягването на различните национални мерки, които биха могли да създадат трансгранични ограничения.

2. При прилагането на настоящия регламент Комисията и Бордът вземат предвид резултатите от диалога и партньорствата по сектори, посочени в параграф 1, както и всеки съответен принос, предоставен от заинтересованите страни в съответствие с посочения параграф.

Член 8

Звена за връзка

1. Всяка държава членка определя централно звено за връзка.

2. Централното звено за връзка на дадена държава членка отговаря за контактите, координацията и обмена на информация със:

а) централните звена за връзка на другите държави членки и звеното за връзка на равнището на Съюза, посочено в параграф 4;

б) съответните компетентни органи на тази държава членка, и по-специално националните единни звена за контакт, посочени в член 24.

3. За да изпълнява задачите си съгласно настоящия регламент, централното звено за връзка на дадена държава членка събира информация от съответните компетентни органи на тази държава членка.

4. Комисията определя звено за връзка на равнището на Съюза.

5. Звеното за връзка на равнището на Съюза отговаря за осигуряването на координация и обмен на информация, включително обмен на информация, имаща отношение към кризата, с централните звена за връзка на държавите членки, с оглед на управлението на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар и режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар.

ДЯЛ II

ПЛАНИРАНЕ НА ДЕЙСТВИЯ ПРИ ИЗВЪНРЕДНИ СИТУАЦИИ НА ВЪТРЕШНИЯ ПАЗАР

Член 9

Рамка за действия при извънредни ситуации

1. Като се взема надлежно предвид становището на Борда и мненията на съответните органи на равнището на Съюза, Комисията може да приеме акт за изпълнение за определяне на подробни разпоредби за рамка за действия при извънредни ситуации по отношение на готовността за кризи, сътрудничеството, обмена на информация и комуникацията при кризи във връзка с режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар и режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар. В акта за изпълнение се определят подробни разпоредби относно:

а) сътрудничеството между компетентните органи на държавите членки и органите на равнището на Съюза по време на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар и режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар;

б) сигурния обмен на информация; както и

в) прилагането на координиран подход към комуникацията при кризи по време на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар и режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар по отношение на обществеността, като Комисията изпълнява координираща роля.

2. Актът за изпълнение по параграф 1 се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 45, параграф 2.

3. Комисията и държавите членки гарантират, че са въведени договорености с цел своевременно сътрудничество и сигурен обмен на информация между Комисията, съответните органи на равнището на Съюза и държавите членки относно:

а) изготвянето на списък на компетентните органи на държавите членки, централните звена за връзка, определени в съответствие с член 8, и единните звена за контакт, посочени в член 24, включително техните данни за връзка, възложената им роля и отговорности по време на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар и режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар съгласно настоящия регламент, в съответствие с националното право;

б) провеждането на консултации с представителите на икономическите оператори, включително МСП, относно техните инициативи и действия за смекчаване и реагиране на потенциални кризи на вътрешния пазар;

в) провеждането на консултации със социалните партньори относно последиците за свободното движение на работници от техните инициативи и действия за смекчаване и реагиране на потенциална криза;

г) осъществяването на сътрудничество на техническо равнище по време на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар и режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар;

д) осъществяване на комуникация при рискове и извънредни ситуации, при което Комисията изпълнява координираща роля, като се вземат предвид вече съществуващите структури.

4. За да се гарантира функционирането на рамката, създадена в съответствие с параграф 1, Комисията може да провежда стрес тестове, симулации и прегледи по време на действията и след тях, заедно с държавите членки, и да предлага на съответните органи на равнището на Съюза и на държавите членки да актуализират рамката, при необходимост.

5. За да насърчава и улеснява свободното движение на стоки и услуги по време на режим на извънредна ситуация на вътрешния пазар, Комисията подпомага държавите членки при координирането на усилията им за създаването на единни цифрови формуляри за целите на декларирането, регистрацията или издаването на разрешения за дейности, осъществявани между държавите членки.

Член 10

Доброволни протоколи за действие при кризи

1. Бордът може да препоръча на Комисията да инициира изготвянето на доброволни протоколи за действие при кризи от икономическите оператори с цел справяне с кризи при режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар.

2. Комисията насърчава и улеснява изготвянето на тези доброволни протоколи за действие при кризи от икономическите оператори. Икономическите оператори могат да решат на доброволна основа дали да участват в доброволните протоколи.

3. Доброволните протоколи за действие при кризи съдържат:

а) конкретните параметри на смущението, което доброволният протокол цели да преодолее, и преследваните от него цели;

б) ролята на всеки участник в доброволния протокол за действие при кризи и подготвителните мерки, които участниците трябва да въведат, след като бъде задействан режимът на извънредна ситуация на вътрешния пазар, за да се смекчат последиците от кризата и да се реагира на нея;

в) ясна процедура за определяне на момента на задействане и периода, през който трябва да бъдат предприети мерките след задействането на протокола за действие при кризи;

г) действия за смекчаване и реагиране на потенциални кризи при режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар, строго ограничени до това, което е необходимо за справяне с тях;

4. Когато е целесъобразно, Комисията включва органите на държавите членки и органите, службите и агенциите на Съюза в изготвянето на доброволните протоколи за действие при кризи. Когато това е необходимо и целесъобразно, Комисията може да привлече също организации на гражданското общество или други съответни организации.

Член 11

Обучение и симулации

1. Комисията разработва и организира редовно обучения за служителите на централните звена за връзка по въпроси на подготовката и координацията при кризи, сътрудничеството и обмена на информация. Тя организира симулации с участието на служителите от централните звена за връзка от всички държави членки въз основа на потенциални сценарии за извънредни ситуации на вътрешния пазар.

2. По-специално Комисията разработва и управлява програма за обучение, базираща се на поуките, извлечени от предишни кризи, включително аспектите на целия цикъл на управление, с цел да се осигури бърза реакция при кризи при режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар или режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар. Програмата може да включва по-специално следното:

а) мониторинг, анализ и оценка на всички съответни действия за улесняване на свободното движение на стоки, услуги и хора;

б) насърчаване на прилагането на най-добри практики на равнището на Съюза и на национално равнище и когато е целесъобразно, на най-добри практики, разработени от държави извън Съюза и международни организации;

в) разработване на насоки за разпространението на знания и изпълнението на различни задачи на национално равнище и ако е целесъобразно, на регионално и местно равнище;

г) насърчаване на използването на подходящи нови технологии и цифрови инструменти с цел реагиране при извънредни ситуации на вътрешния пазар.

3. Комисията разработва и предоставя програми и материали за обучение на заинтересованите страни, включително на икономическите оператори. Ако е целесъобразно, Комисията може да покани заинтересованите страни да участват в обученията и симулациите.

4. По искане на държава членка, Комисията може да предостави консултации и подкрепа относно мерките за готовност за кризи и реагиране при кризи, като обърне специално внимание на нуждите и интересите на тази държава членка.

Член 12

Стрес тестове

1. Комисията, като взема предвид становището на Борда, провежда и координира стрес тестове, включително и симулации, за да предвиди и да се подготви за евентуална криза на вътрешния пазар.

2. По-специално Комисията:

а) разработва сценарии и параметри в конкретен сектор, които отразяват специфичните рискове, свързани с кризата, за да се оцени потенциалното въздействие върху свободното движение на стоки, услуги и хора в този сектор;

б) улеснява и насърчава разработването на стратегии за готовност при извънредни ситуации;

в) определя, в сътрудничество с всички участници, мерки за намаляване на рисковете след приключването на стрес тестовете.

3. За да определи конкретния сектор, посочен в параграф 2, буква а), Комисията, в сътрудничество с Борда, използва всички съществуващи инструменти, с които разполага, включително картографиране.

4. Комисията провежда стрес тестове на равнището на Съюза редовно и поне веднъж на всеки две години. За целта Комисията кани служители от централните звена за връзка на всички държави членки да участват в симулациите. Комисията може да покани също и други съответни субекти, участващи в предотвратяването, готовността и реагирането при извънредни ситуации на вътрешния пазар, да участват на доброволна основа.

5. Въз основа на искане от две или повече държави членки, Комисията може да провежда стрес тестове в конкретни географски райони или гранични региони в тези държави членки.

6. Комисията съобщава резултатите от стрес тестовете, проведени съгласно настоящия член, на Борда и публикува доклад за тях.

Член 13

Ad hoc сигнали за ранно предупреждение

1. Централното звено за връзка на дадена държава членка уведомява без необосновано забавяне Комисията и централните звена за връзка на другите държави членки за всички значителни инциденти.

2. В съответствие с правото на Съюза и националното право, което е в съответствие с правото на Съюза, централните звена за връзка и всички съответни компетентни органи на държавите членки приемат всички необходими мерки за третиране на информацията, посочена в параграф 1, по начин, който зачита нейната поверителност, защитава сигурността и обществения ред на Съюза или на държавите членки и защитава сигурността и търговските интереси на съответните икономически оператори.

3. За да определи дали за инцидентите следва да се подаде сигнал, както е посочено в параграф 1, централното звено за връзка на съответната държава членка взема предвид следното:

а) пазарната позиция или броя на икономическите оператори, засегнати от инцидента;

б) времетраенето или очакваното времетраене на инцидента;

в) географския район и дела на вътрешния пазар, засегнат от инцидента и трансграничните му последици, както и въздействието му върху особено уязвими или изложени на риск географски райони, като например най-отдалечените региони; както и

г) последиците от тези инциденти за неподлежащите на диверсифициране и незаменяемите стоки.

ДЯЛ III

БДИТЕЛНОСТ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ВЪТРЕШНИЯ ПАЗАР

ГЛАВА I

Режим на бдителност по отношение на вътрешния пазар

Член 14

Критерии за задействане

1. Когато Комисията, като вземе предвид становището, представено от Борда, прецени, че условията, посочени в член 3, точка 2, са изпълнени, тя предлага на Съвета да задейства режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар. Съветът може да задейства режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар посредством акт за изпълнение на Съвета. Срокът, за който този режим е задействан, се посочва в акта за изпълнение и е най-много шест месеца. Този акт за изпълнение съдържа следното:

а) оценка на потенциалното въздействие на кризата върху свободното движение на стоки, услуги и хора, включително и работници, в рамките на вътрешния пазар и по неговите вериги на доставки;

б) списък на съответните стоки и услуги от критично значение; и

в) мерките за бдителност, които трябва да бъдат предприети, включително обосновка за необходимостта и пропорционалността на тези мерки.

2. Когато преценяват дали посочените в член 3, точка 2 условия са изпълнени, за да се определи необходимостта от задействане на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар, Комисията и Съветът вземат предвид най-малко следните критерии:

а) очакваното време преди заплахата от криза да прерасне в извънредна ситуация на вътрешния пазар;

б) броя или пазарната позиция на икономическите оператори, които се очаква да бъдат засегнати от кризата;

в) степента, в която стоките и услугите от критично значение се очаква да бъдат засегнати от кризата; и

г) географският район, който се очаква да бъде засегнат от кризата, по-специално въздействието върху граничните региони и най-отдалечените региони.

Член 15

Удължаване на срока и деактивиране на режима

1. Ако прецени, че причините за задействане на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар съгласно член 14, параграф 1 продължават да са валидни, и като вземе предвид становището на Борда, Комисията предлага на Съвета да удължи срока на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар. При спешни и извънредни промени в обстоятелствата Комисията полага всички възможни усилия да направи това не по-късно от 30 дни преди изтичането на срока, за който е бил задействан режимът на бдителност по отношение на вътрешния пазар. Въз основа на това предложение Съветът може да удължи срока на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар с не повече от шест месеца наведнъж посредством акт за изпълнение на Съвета.

2. Когато Комисията, като вземе предвид становището, предоставено от Борда, установи, че условията, посочени в член 3, точка 2, вече не са изпълнени по отношение на някои или всички мерки за бдителност или за някои или всички стоки и услуги от критично значение, тя предлага на Съвета да деактивира изцяло или частично режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар. Въз основа на това предложение Съветът може да деактивира режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар посредством акт за изпълнение на Съвета.

ГЛАВА II

Мерки за бдителност

Член 16

Мониторинг

1. Когато режимът на бдителност по отношение на вътрешния пазар е задействан в съответствие с член 14, компетентните органи на държавите членки упражняват мониторинг върху веригите на доставки на стоките и услугите от критично значение и върху свободното движение на хора, включително и работници, участващи в производството и доставката на тези стоки и услуги.

2. Комисията осигурява стандартизирани и сигурни електронни средства за събиране на информацията, получена чрез мониторинга, посочен в параграф 1, и за обработването на тази информация в обобщен вид. Без да се засяга националното право, което в съответствие с правото на Съюза изисква да се пази поверителността на тази информация, включително търговските тайни, поверителност се гарантира по отношение на чувствителната търговска информация и информацията, отнасяща се до сигурността и обществения ред на Съюза или държавите членки.

3. Когато е възможно, държавите членки съставят, актуализират и поддържат списък на икономическите оператори от особено значение, установени на тяхната съответна национална територия, които извършват дейност по веригите на доставки на стоките и услугите от критично значение. Съдържанието на този списък е поверително във всички случаи.

4. Въз основа на списъка, съставен в съответствие с параграф 3, когато не е възможно да се получи информация от други източници, компетентните органи на държавите членки отправят искания за доброволно предоставяне на информация до икономическите оператори от най-голямо значение по веригите на доставки на стоките и услугите от критично значение, които извършват дейност на съответната им национална територия. В тези искания се посочва по-специално каква информация се иска за факторите, оказващи влияние върху наличността на определените стоки и услуги от критично значение. Икономическият оператор, към когото е отправено искането, предоставя исканата информация доброволно в съответствие с правилата на Съюза в областта на конкуренцията, уреждащи обмена на информация. Компетентните органи на държавите членки предават без забавяне съответните констатации на Комисията и на Борда чрез съответното централно звено за връзка.

5. Компетентните органи на държавите членки надлежно вземат предвид административната тежест за икономическите оператори и по-специално за МСП, която може да бъде породена от исканията за информация, и гарантират, че тази административна тежест е сведена до минимум и се спазва поверителността на информацията.

6. Въз основа на информацията, събрана чрез извършваните в съответствие с параграф 1 дейности по мониторинг, Комисията представя на Борда доклад относно обобщените констатации.

7. Комисията може да поиска от Борда да обсъди обобщените констатации и перспективите за развитие въз основа на информацията, получена от държавите членки съгласно параграфи 1 и 4 по отношение на техния мониторинг на веригите на доставки на стоките и услугите от критично значение, като в този случай се гарантира поверителността и се зачита търговската чувствителност на съответната информация.

8. Освен това Комисията може да споделя с държавите членки важна информация, получена чрез други средства или системи за мониторинг.

ДЯЛ IV

ИЗВЪНРЕДНА СИТУАЦИЯ НА ВЪТРЕШНИЯ ПАЗАР

ГЛАВА I

Режим на извънредна ситуация на вътрешния пазар

Член 17

Критерии за задействане

1. Когато преценяват дали посочените в член 3, точка 3 условия са изпълнени, за да се определи необходимостта от задействане на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар, Комисията и Съветът, въз основа на конкретни и надеждни доказателства, преценяват дали кризата създава една или повече пречки за свободното движение на стоки, услуги или хора, като оказва въздействие върху поне един сектор с жизненоважни обществени функции или икономически дейности на вътрешния пазар.

Когато кризата води до смущение във функционирането на веригите на доставки, в допълнение към критериите, изброени в първа алинея, Комисията и Съветът преценяват дали стоките или услугите могат да бъдат диверсифицирани или заменени или дали засегнатите работници могат да бъдат заменени.

2. При прилагането на параграф 1 Комисията и Съветът вземат предвид по-специално следните показатели:

а) броя на значителните инциденти, за които е подаден сигнал съгласно член 13, параграф 1;

б) фактът, че кризата е довела до задействането на някой от следните елементи:

i) подходящ механизъм на Съвета за реакция при кризи, включително IPCR;

ii) МГЗС; или

iii) някой от механизмите, създадени съгласно рамката на ЕС за здравна сигурност, включително рамката за извънредни ситуации, създадена с Регламент (ЕС) 2022/2372;

в) оценка на броя или пазарната позиция на икономическите оператори и пазарното търсене за тях, както и оценка на броя на ползвателите, които разчитат на засегнатите от смущенията един или повече сектори на вътрешния пазар за предоставянето на засегнатите стоки или услуги;

г) оценка на видовете стоки и услуги или на броя на лицата, включително и работници, които са засегнати от кризата;

д) въздействието или потенциалното въздействие на кризата по отношение на степента и времетраенето ѝ върху жизненоважни обществени функции и икономически дейности, околната среда и обществената безопасност;

е) факта, че засегнатите от кризата икономически оператори не са били в състояние да предложат в разумен срок решение на конкретните аспекти на кризата на доброволна основа;

ж) географските райони, включително граничните региони и най-отдалечените региони, които са засегнати и биха могли да бъдат засегнати от кризата, включително всяко трансгранично въздействие върху функционирането на вериги на доставки, които са абсолютно необходими за поддържането на жизненоважни обществени или икономически дейности на вътрешния пазар;

з) значението на засегнатите икономически оператори за поддържането на задоволително равнище на снабдяване със стоките или услугите, като се взема предвид наличието на алтернативни средства за осигуряването на тези стоки или услуги; и

и) липсата или недостига на заместители на стоките или услугите.

Член 18

Задействане

1. Режимът на извънредна ситуация на вътрешния пазар се задейства само ако са изпълнени критериите, определени в член 17, параграф 1.

2. Режимът на извънредна ситуация на вътрешния пазар може да бъде задействан, без преди това да е бил задействан режимът на бдителност по отношение на вътрешния пазар във връзка със същите стоки или услуги.

Задействането на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар по отношение на определени стоки и услуги не възпрепятства задействането или продължаването на прилагането на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар или въвеждането на мерките за бдителност, предвидени в член 16, по отношение на същите стоки и услуги. Когато режимът на бдителност по отношение на вътрешния пазар е бил задействан преди това, режимът на извънредна ситуация на вътрешния пазар може да го замени частично или изцяло.

3. Когато Комисията, като вземе предвид становището на Борда, прецени, че е налице извънредна ситуация на вътрешния пазар, тя предлага на Съвета той да задейства режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар и, когато е приложимо, да приеме списък на стоките и услугите от особено значение при криза.

4. Съветът може да задейства режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар и, когато е приложимо, да приеме списък на стоките от особено значение при криза или на услугите от особено значение при криза, или и на двете, посредством акт за изпълнение на Съвета по предложение на Комисията. Срокът, за който този режим е задействан, се посочва в акта за изпълнение и е най-много шест месеца. Списъкът на стоките и услугите от особено значение при криза може да бъде изменян чрез акт за изпълнение на Съвета, по предложение на Комисията.

Член 19

Удължаване на срока и деактивиране на режима

1. Ако прецени, че причините за задействане на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар съгласно член 17, параграф 1 продължават да са валидни, и като вземе предвид становището на Борда, Комисията предлага на Съвета да удължи срока на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар. При спешни и извънредни промени в обстоятелствата Комисията полага всички усилия да направи това не по-късно от 30 дни преди изтичането на срока, за който е бил задействан режимът на извънредна ситуация на вътрешния пазар. Въз основа на това предложение Съветът може да удължи срока на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар с не повече от шест месеца наведнъж посредством акт за изпълнение на Съвета.

2. Когато Бордът разполага с конкретни и надеждни доказателства, че режимът на извънредна ситуация на вътрешния пазар следва да бъде деактивиран, той може да формулира становище в този смисъл и да го предаде на Комисията. Когато Комисията, като вземе предвид становището на Борда, прецени, че вече не е налице извънредната ситуация на вътрешния пазар, тя незабавно предлага на Съвета да деактивира режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар.

3. Мерките, предприети в съответствие с членове 27—35, престават да се прилагат при деактивиране на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар.

ГЛАВА II

Свободно движение по време на извънредна ситуация на вътрешния пазар

Раздел I

Мерки за улесняване на свободното движение

Член 20

Ограничения на свободното движение по време на действието на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар

1. Без да се засяга член 21, когато приемат и прилагат национални мерки в отговор на извънредна ситуация на вътрешния пазар, държавите членки гарантират, че тези мерки са в съответствие с правото на Съюза, включително по отношение на недискриминацията, обосноваването и пропорционалността.

2. Държавите членки гарантират по-специално, че мерките, посочени в параграф 1, се премахват веднага след като престанат да бъдат обосновани или пропорционални.

3. Държавите членки гарантират, че изискванията, налагани на гражданите или икономическите оператори, не създават неоправдана или ненужна административна тежест.

4. Държавите членки гарантират, че всички засегнати граждани и заинтересовани страни са информирани по ясен и недвусмислен начин за мерките, ограничаващи свободното движение на стоки, услуги и хора, включително работници и доставчици на услуги, преди тяхното влизане в сила. Държавите членки гарантират постоянен диалог със заинтересованите страни, включително комуникация със социалните партньори и международните партньори.

Член 21

Забранени ограничения на правото на свободно движение по време на извънредна ситуация на вътрешния пазар

По време на режим на извънредна ситуация на вътрешния пазар и при реагирането на извънредна ситуация на вътрешния пазар държавите членки се въздържат от въвеждането на което и да било от изброените по-долу:

а) всякакви мерки с неограничен срок на действие;

б) забрани за вътресъюзен износ, или мерки с равностоен ефект, по отношение на стоки или услуги от особено значение при криза, или забрани за транзит на стоки от особено значение при криза, или мерки с равностоен ефект;

в) мерки, които ограничават вътресъюзния износ на стоки, или мерки с равностоен ефект, или мерки, ограничаващи трансграничното предоставяне или получаване на услуги, когато тези ограничения причиняват някое от следните:

i) смущения във веригите на доставки на стоки и услуги от особено значение при криза; или

ii) недостиг или увеличаване на недостига на такива стоки и услуги в рамките на вътрешния пазар;

г) мерки, създаващи дискриминация между лицата, ползващи се с правото на свободно движение съгласно правото на Съюза, въз основа на гражданството или, в случай на дружества, на местонахождението на тяхното седалище, централно управление или основно място на стопанска дейност;

д) мерки, с които на лицата, ползващи се с правото на свободно движение съгласно правото на Съюза, се отказва следното: правото да влизат на територията на държавата членка по тяхното гражданство или пребиваване; правото да напускат територията на държава членка, за да пътуват до държавата членка по тяхното гражданство или пребиваване; или правото на транзитно преминаване през държава членка, за да достигнат до държавата членка по тяхното гражданство или пребиваване;

е) мерки, с които се налага забрана за служебни пътувания, свързани с научноизследователската и развойна дейност, производството, пускането на пазара или свързани с тях инспекции и поддръжка на стоки от особено значение при криза;

ж) мерки, с които се налага забрана за пътуване между държавите членки по наложителни семейни причини, когато такова пътуване е разрешено в рамките на държавата членка, въвеждаща такава мярка;

з) мерки, с които се налагат ограничения за пътуване на доставчиците на услуги, представителите на бизнеса и работниците, които не им позволяват да пътуват между държавите членки, за да достигнат до мястото на тяхната дейност или до работното им място, когато няма такива ограничения за пътуване в рамките на държавата членка, въвеждаща такава мярка;

и) мерки, с които се налагат ограничения, възпрепятстващи:

i) пътуванията на доставчиците на услуги от особено значение при криза, представителите на бизнеса и работниците, които участват в производството на стоки от особено значение при криза или в предоставянето на услуги от особено значение при криза, или на работниците в областта на гражданската защита; или

ii) транспорта на оборудването на лицата, посочени в точка i), до мястото на техните дейности.

Член 22

Мерки за смекчаване на въздействието по отношение на свободното движение на хора

1. По време на действие на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар и с цел улесняване на свободното движение на хора, посочено в член 21, букви е)—и), Комисията може чрез актове за изпълнение да приема административни договорености или да предоставя на държавите членки цифрови инструменти за улесняване на определянето на категориите лица и на проверката на фактите, посочени в тези разпоредби, от държавите членки, в сътрудничество с другите съответни държави членки и Комисията.

2. По време на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар, когато Комисията установи, че държавите членки са въвели образци за удостоверяване, че дадено физическо лице или икономически оператор отговаря на общите изисквания, определени в извънредните национални мерки, и счита, че използването на различни образци от всяка държава членка е пречка за свободното движение на тези физически лица или икономически оператори и тяхното оборудване, Комисията може да издаде чрез актове за изпълнение образци, които може да се използват от държавите членки на доброволна основа.

3. Без да се засягат съответното право на Съюза и приложимото национално право и процедури, държавите членки дават приоритет на процедурите за деклариране, регистрация или издаване на разрешения във връзка с доставчиците на услуги от особено значение при криза.

4. Комисията определя категориите лица, участващи в производството или доставката на стоки и услуги от особено значение при криза, за които е необходимо да се улесни свободното движение, като утвърждава образци чрез актове за изпълнение, след консултация с Борда, които могат да се използват от държавите членки на доброволна основа.

5. Актовете за изпълнение, посочени в параграфи 1, 2 и 4 от настоящия член, се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 45, параграф 2. По надлежно обосновани наложителни причини за спешност във връзка с въздействието на кризата върху вътрешния пазар Комисията приема актове за изпълнение с незабавно приложение в съответствие с процедурата, посочена в член 45, параграф 3.

6. Комисията оповестява публично на специален уебсайт информацията относно мерките за смекчаване, които тя е приела съгласно настоящия член.

Раздел II

Прозрачност и административна помощ

Член 23

Прозрачност

1. Когато режимът на извънредна ситуация на вътрешния пазар е задействан в съответствие с член 18, параграф 4, държавите членки съобщават текста на всички спешни мерки, предприети като реакция при кризата, незабавно и след тяхното приемане, на Комисията и на другите държави членки чрез службата за връзка на равнището на Съюза. Това задължение се прилага само когато тези мерки въвеждат ограничения върху упражняването на правото на свободно

движение на хора между държавите членки и все още не са обхванати от задължение за предоставяне на информация или за уведомяване, предвидено в друг акт от законодателство на Съюза. Тези съобщения включват:

а) причините за вземането на тези мерки, включително причините, доказващи, че мерките са обосновани и пропорционални, както и всякакви свързани с тях научни или други данни в подкрепа на тяхното приемане;

б) обхвата на тези мерки;

в) датата на приемане и датата на прилагане, както и срока на действие на тези мерки.

2. Държавите членки могат да съобщят на Комисията и на другите държави членки чрез службата за връзка на равнището на Съюза проекта на всички мерки, посочени в параграф 1, преди приемането им, заедно с информацията, посочена в параграф 1, букви а)—в).

3. Съобщението, посочено в параграф 2, не възпрепятства държавите членки да приемат въпросните мерки.

4. Държавите членки предоставят на обществеността и същевременно на Комисията ясна, изчерпателна и навременна информация, обясняваща мерките, посочени в параграф 1, във възможно най-кратък срок.

5. Комисията координира обмена на информация между държавите членки и въз основа на информацията, получена съгласно настоящия член, публикува на специален уебсайт, достъпен на всички официални езици на институциите на Съюза, съответната информация за всички ограничения върху упражняването на правото на свободно движение, включително информация за обхвата и срока на действие на въпросните национални мерки и, когато е възможно, информация в реално време. Този специален уебсайт може да включва интерактивна карта със съответната информация в реално време относно тези мерки.

6. Комисията предоставя на Борда получената съгласно параграфи 1, 2 и 4 информация.

7. Информацията, посочена в параграфи 1, 2 и 4, се предава чрез защитен инструмент, предоставен от Комисията.

Член 24

Единни звена за контакт в държавите членки

1. Всяка държава членка установява национално единно звено за контакт, което предоставя на гражданите, потребителите, икономическите оператори и работниците и техните представители следното:

а) оказване на съдействие при искането и получаването на информация за националните ограничения на свободното движение на стоки, услуги, хора и работници, въведени по време на действието на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар;

б) оказване на съдействие при изпълнението на всякакви свързани с кризи процедури и формалности на национално равнище, въведени поради задействането на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар.

2. Държавите членки гарантират, че гражданите, потребителите, икономическите оператори и работниците и техните представители имат възможност да получават по свое искане и чрез съответното единно звено за контакт информация от компетентните органи относно начина, по който като цяло се тълкуват и прилагат съответните национални мерки за реакция при кризи. Когато е целесъобразно, тази информация включва ръководство, в което действията се описват стъпка по стъпка. Информацията се предоставя на ясен, разбираем и понятен език. До нея има лесен достъп от разстояние и по електронен път и тя се актуализира редовно.

3. Държавите членки също така осигуряват достъп до информацията, посочена в параграф 1, на официален език на институциите на Съюза, който като цяло се разбира от възможно най-голям брой трансгранични ползватели, и полагат максимални усилия да предоставят тази информация и на други официални езици на институциите на Съюза, като обръщат специално внимание на положението и потребностите на граничните региони.

Член 25

Единно звено за контакт на равнището на Съюза

1. Комисията създава и управлява единно звено за контакт на равнището на Съюза.

2. Единното звено за контакт на равнището на Съюза:

а) оказва на гражданите, потребителите, икономическите оператори, работниците и техните представители съдействие при искането и получаването на информация за мерките за реакция при кризи на равнището на Съюза, които са от значение за или които засягат упражняването на свободното движение на стоки, услуги и хора, включително и работници, по време на действието на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар;

б) оказва на гражданите, потребителите, икономическите оператори, работниците и техните представители съдействие при изпълнението на всякакви свързани с кризи процедури и формалности, въведени на равнището на Съюза поради задействането на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар;

в) съставя и публикува списък с всички национални мерки във връзка с кризата и национални звена за контакт.

3. За единното звено за контакт на равнището на Съюза се предоставят достатъчно човешки и финансови ресурси.

ГЛАВА III

Мерки за реагиране при извънредна ситуация на вътрешния пазар

Раздел I

Искания за информация, процедури при извънредни ситуации съгласно законодателството на Съюза в областта на продуктите и искания с приоритет

Член 26

Изискване за задействане на два етапа

1. Мерките съгласно настоящия раздел се приемат от Комисията само когато е задействан режим на извънредна ситуация на вътрешния пазар и Съветът е съставил списък съгласно член 18, параграф 4.

2. В акта за изпълнение, с който се въвежда мярка съгласно настоящия раздел, ясно и конкретно се посочват стоките от особено значение при криза или услугите от особено значение при криза, за които се прилага тази мярка. Посочената мярка се прилага само за срока на действие на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар.

Член 27

Искания за информация към икономическите оператори

1. Комисията може да кани икономическите оператори от особено значение по веригите на доставки на стоки от особено значение при криза или на услуги от особено значение при криза да предоставят на доброволна основа в определен срок конкретна информация, при следните обстоятелства:

а) когато е налице сериозен недостиг на стоки от особено значение при криза или на услуги от особено значение при криза или непосредствена заплаха от такъв недостиг;

б) исканата информация е строго необходима, за да се прецени дали някоя от мерките, предвидени в член 28 или в членове 34—39, може да намали този недостиг или непосредствената заплаха от такъв недостиг;

в) информацията, предоставена чрез Борда или получена чрез други средства от държавите членки по време на етапа на действие при извънредни ситуации или по време на действието на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар, не е достатъчна; и

г) Комисията не може да получи тази информация от други източници.

Комисията, след консултация с Борда, преценява дали са налице условията, посочени в първа алинея.

2. Комисията може да отправи искане за информация посредством акт за изпълнение в случай че:

а) на Комисията не е предоставена информация на доброволна основа в определения срок съгласно параграф 1; или

б) информацията, получена от Комисията чрез доброволното предоставяне на информация съгласно параграф 1 или от други източници, налични по време на етапа на действие при извънредни ситуации или по време на действието на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар, все още е недостатъчна, за да се прецени дали въвеждането на мерките, предвидени в член 28 или в членове 34—39, би намалило сериозния недостиг на стоки от особено значение при криза или на услуги от особено значение при криза или непосредствената заплаха от такъв недостиг и дали следва да бъдат предприети такива мерки.

3. Преди да приеме акт за изпълнение, както е посочено в параграф 2, и като взема предвид становището на Борда, Комисията:

а) преценява дали това искане за информация е необходимо и пропорционално за постигането на целите, установени в параграф 1, буква б); и

б) взема надлежно предвид административната тежест, която това искане би могло да породи за съответните икономически оператори, по-специално за МСП, и съответно определя срока за представяне на информацията.

4. Исканията за информация, посочени в параграфи 1 и 2, се ограничават до целева информация за следното:

а) производствения капацитет и евентуалните съществуващи запаси от стоки от особено значение при криза в производствени съоръжения, разположени в Съюза или в държави извън Съюза, които икономическият оператор от особено значение използва или с които договаря или от които закупува доставки, като изцяло се зачитат търговските и производствените тайни;

б) когато е наличен, графика на очакваната продукция на стоки от особено значение при криза в производствени съоръжения, разположени в Съюза и в държави извън Съюза, които икономическият оператор от особено значение използва или с които договаря доставки, за трите месеца след получаване на искането за информация;

в) всички съответни смущения или недостиг във веригите на доставки на стоки от особено значение при криза или на услуги от особено значение при криза.

5. В акта за изпълнение, с който се предвижда искане за информация от Комисията до икономическите оператори съгласно параграф 2:

а) се посочват стоките и услугите от особено значение при криза, които са от значение за искането за информация;

б) се посочват икономическите оператори от особено значение, които извършват дейност по веригите на доставки на стоки от особено значение при криза или на услуги от особено значение при криза и до които се отнася искането за информация;

в) се посочва търсената информация, включително, когато е необходимо, се предоставя образец с въпроси, които могат да бъдат отправени към отделните икономически оператори от особено значение;

г) се доказва наличието на извънредната необходимост, посочена в параграф 1, буква б), за която се иска информацията, и се включва преценката, посочена в параграф 3, буква а);

д) се обяснява целта на искането и се посочват планираното използване на исканата информация и продължителността на това използване; и

е) се посочва периодът, през който икономическият оператор може да поиска от Комисията да промени искането.

Искането за информация, предвидено в акта за изпълнение по първа алинея, се представя на ясен, кратък и разбираем език и се взема предвид защитата на търговските тайни и усилията, които трябва да бъдат положени от икономическия оператор, за да се предостави информацията на доброволна основа, особено ако той е МСП.

6. След като Комисията поиска информация от икономическите оператори посредством акт за изпълнение съгласно параграф 2, Комисията издава индивидуално официално решение, адресирано до всеки от засегнатите икономически оператори от категорията, определена в този акт за изпълнение, като изисква от тях да предоставят информацията, посочена

в същия акт за изпълнение, или да обяснят защо не могат да предоставят такава информация. Когато е възможно, Комисията разчита на съответните и налични списъци на икономическите оператори от особено значение, съставени от държавите членки в съответствие с член 16, параграф 3. Комисията може също така, по целесъобразност, да получи необходимата информация за засегнатите икономически оператори от държавите членки.

7. Решенията на Комисията, съдържащи индивидуални искания за информация, приети съгласно параграф 6, са надлежно обосновани и пропорционални по отношение на обема, естеството и степента на подробност на исканите данни, както и на честотата на достъп до тези данни, и е необходимо за управлението на извънредната ситуация.

Тези решения съдържат всички посочени по-долу елементи:

а) позоваване на акта за изпълнение, посочен в параграф 2, на който те се основават;

б) описание на ситуациите на остър недостиг в резултат на криза или непосредствена заплаха от такъв недостиг, които са довели до решението;

в) гаранции за защита на личните данни в съответствие с член 42, за неоповестяване на чувствителна търговска информация, за неоповестяване на търговски тайни и за закрила на интелектуалната собственост, съдържащи се в отговора в съответствие с член 43;

г) информация относно възможността за оспорване на решението пред Съда на Европейския съюз в съответствие с приложимото право на Съюза;

д) разумен срок, не по-дълъг от 20 работни дни, в рамките на който трябва да бъде предоставена информацията или обосновката за отказа за предоставяне на такава информация.

При определянето на срока, посочен във втора алинея, буква д), Комисията взема предвид по-специално размера на съответния икономически оператор спрямо служителите и усилията, които са необходими за събиране и предоставяне на информацията.

Икономическият оператор може да поиска еднократно удължаване на срока до два дни преди неговото изтичане, в случай че сериозността на ситуацията изисква такова удължаване. Комисията отговаря в срок от един работен ден на всяко такова искане за удължаване на срока.

8. Когато обработването на искане за информация от страна на икономически оператор може да наруши значително неговите операции, този икономически оператор може да откаже да предостави исканата информация и представя на Комисията мотивите за този отказ. Комисията не оповестява такъв отказ за предоставяне на исканата информация или мотивите за този отказ.

9. Комисията препраща незабавно копие от всяко искане за информация, посочено в параграфи 1 и 2, на съответния компетентен орган на държавата членка, на чиято територия се намира икономическият оператор. Ако компетентният орган поиска това, Комисията му предава информацията, която тя е получила от съответния икономически оператор в съответствие с правото на Съюза.

10. След като получи информация по искане за информация, посочено в параграфи 1 и 2, Комисията:

а) използва информацията само по начин, който е съвместим с целта, за която е поискана информацията;

б) осигурява, доколкото е необходимо, обработването на лични данни, прилагането на технически и организационни мерки, които запазват поверителността и целостта на исканата информация, по-специално на личните данни, и които гарантират правата и свободите на субектите на данни;

в) заличава информацията, веднага след като тя вече не е необходима за посочената цел, и информира незабавно икономическия оператор и компетентния орган на съответната държава членка, че информацията е била заличена, освен ако за целите на прозрачността се изисква архивиране на информацията в съответствие с националното право.

11. Всеки засегнат икономически оператор или всяко лице, което е надлежно упълномощено да представлява този икономически оператор, предоставя исканата информация индивидуално, в съответствие с правилата на Съюза в областта на конкуренцията, уреждащи обмена на информация.

12. Актовете за изпълнение, посочени в параграф 2 от настоящия член, се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 45, параграф 2. По надлежно обосновани наложителни причини за спешност във връзка с въздействието на кризата върху вътрешния пазар Комисията приема актове за изпълнение с незабавно приложение в съответствие с процедурата, посочена в член 45, параграф 3.

13. Исканията за информация, отправени съгласно настоящия член, не се отнасят до информация, чието оповестяване би било в противоречие с основните интереси на националната сигурност на държавите членки.

Член 28

Задействане на процедурите при извънредни ситуации, предвидени в съответното законодателство на Съюза в областта на продуктите

1. Когато режимът на извънредна ситуация на вътрешния пазар е задействан чрез акт за изпълнение на Съвета, приет съгласно член 18 от настоящия регламент, и е налице недостиг на определени стоки от особено значение при криза, Комисията може да задейства чрез актове за изпълнение процедурите при извънредни ситуации, включени в правните актове на Съюза, изменени с Регламент (ЕС) 2024/2748 на Европейския парламент и на Съвета ([55]) и Директива (ЕС) 2024/2749 на Европейския парламент и на Съвета ([56]) по отношение на тези стоки от особено значение при криза. В тези актове за изпълнение се посочват стоките от особено значение при криза и процедурите при извънредни ситуации, които подлежат на задействане, посочват се причините за това задействане и неговата пропорционалност и се посочва се посочва за какъв срок ще важи това задействане.

2. Задействането на процедури при извънредни ситуации, както е посочено в параграф 1, се прилага само за срока на действие на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар.

3. Актовете за изпълнение, посочени в параграф 1 от настоящия член, се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 45, параграф 2. По надлежно обосновани наложителни причини за спешност във връзка с въздействието на кризата върху вътрешния пазар Комисията приема актове за изпълнение с незабавно приложение в съответствие с процедурата, посочена в член 45, параграф 3.

Член 29

Искания с приоритет

1. В изключителни ситуации, след консултация с държавите членки, в които са установени икономическите оператори, и като се отчитат в максимална степен техните становища, Комисията може да отправи искане до един или повече икономически оператори, установени в Съюза, да приемат и да дадат приоритет на производството или доставката на стоки от особено значение при криза („искания с приоритет“), когато:

а) е налице сериозен и продължителен недостиг на стоки от особено значение при криза, които са предмет на искането; и

б) производството или доставката на тези стоки не могат да бъдат постигнати чрез други мерки, предвидени в настоящия регламент, включително чрез мерките, посочени в член 35 или в дял V.

2. Комисията доказва, че изборът на получателите и бенефициерите на исканията с приоритет, посочени в настоящия член, е недискриминационен и е в съответствие с правилата на Съюза в областта на конкуренцията.

3. Комисията следва да базира исканията с приоритет, посочени в настоящия член, на обективни, фактически, измерими и обосновани данни, които показват, че това приоритизиране е абсолютно необходимо, за да се гарантира поддържането на жизненоважни обществени функции или икономически дейности на вътрешния пазар, като се вземат предвид законните интереси на икономическия оператор, както и разходите и усилията, необходими за евентуалната промяна в последователността на производството в рамките на веригата на доставки. Комисията посочва изрично в искането с приоритет, че икономическият оператор остава свободен да отхвърли това искане.

4. Когато икономическият оператор, до когото е отправено искането с приоритет, посочено в параграф 1, е приел изрично това искане, Комисията приема акт за изпълнение, в който се предвиждат:

([55]) Регламент (ЕС) 2024/2748 на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2024 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 305/2011, (ЕС) 2016/424, (ЕС) 2016/425, (ЕС) 2016/426, (ЕС) 2023/988 и (ЕС) 2023/1230 по отношение на процедурите при извънредни ситуации за оценката на съответствието, презумпцията за съответствие, приемането на общи спецификации и надзора на пазара поради извънредна ситуация на вътрешния пазар (ОВ L, 2024/2748, 8.11.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2748/oj).

([56]) Директива (ЕС) 2024/2749 на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2024 г. за изменение на директиви 2000/14/ЕО, 2006/42/ЕО, 2010/35/ЕС, 2014/29/ЕС, 2014/30/ЕС, 2014/33/ЕС, 2014/34/ЕС, 2014/35/ЕС, 2014/53/ЕС и 2014/68/ЕС по отношение на процедурите при извънредни ситуации за оценката на съответствието, презумпцията за съответствие, приемането на общи спецификации и надзора на пазара поради извънредна ситуация на вътрешния пазар (ОВ L, 2024/2749, 8.11.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2749/oj).

а) правното основание за искането с приоритет, което трябва да бъде изпълнено от икономическия оператор;

б) стоките, които са предмет на искането с приоритет, и количеството, в което те трябва да бъдат доставени;

в) сроковете, в рамките на които трябва да бъде изпълнено искането с приоритет;

г) бенефициерите на искането с приоритет; и

д) отказът от договорна отговорност при условията, предвидени в параграф 6.

5. Искането с приоритет, отправено съгласно параграф 4, се прави на справедлива и разумна цена, като се отчитат по подходящ начин алтернативните разходи на икономическия оператор при изпълнението на искането с приоритет в сравнение със съществуващите задължения за изпълнение. Такова искане с приоритет се ползва с предимство пред всяко предходно задължение за изпълнение, съгласно частното или публичното право, свързано със стоките, които са предмет на искането с приоритет.

6. Икономическият оператор, който е адресат на искане с приоритет съгласно параграф 4, не носи отговорност за неизпълнение на договорно задължение, което се урежда от правото на държава членка, при условие че:

а) неизпълнението на договорното задължение е необходимо за спазването на изискваното приоритизиране;

б) актът за изпълнение, посочен в параграф 4, е спазен; и

в) приемането на искането с приоритет не цели единствено неправомерно избягване на предходно договорно задължение.

7. Исканията с приоритет не включват стоки, чието производство или доставка би противоречало на основните интереси на националната сигурност или на отбраната на държавите членки.

8. Комисията приема акта за изпълнение, посочен в параграф 4, в съответствие с приложимото право на Съюза, включително принципите на необходимост и пропорционалност, както и задълженията на Съюза съгласно международното право.

9. Актът за изпълнение, посочен в параграф 4 от настоящия член, се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 45, параграф 2.

10. Ако даден икономически оператор, след като изрично е приел искане с приоритет, не изпълни това искане умишлено или поради груба небрежност, Комисията, когато счете това за необходимо и пропорционално, може с решение да наложи глоба на съответния икономически оператор. Тази глоба не надхвърля 100 000 EUR. Глобите, налагани на МСП, не надхвърлят 25 000 EUR.

Член 30

Налагане на глоби на икономическите оператори за неспазване на изрично прието искане с приоритет

1. При определянето на размера на глобата по член 29, параграф 10 се вземат предвид размерът и икономическите ресурси на съответния икономически оператор, както и естеството, тежестта и продължителността на неспазването на изрично приетото искане с приоритет, като надлежно се вземат предвид принципите на пропорционалност и на целесъобразност.

2. Съдът на Европейския съюз разполага с неограничена компетентност да преразглежда решения, с които Комисията е определила глоба в съответствие с член 29, параграф 10. Той може да отмени, намали или увеличи наложената глоба.

Член 31

Давностен срок за налагане на глоби

1. По отношение на правомощието на Комисията да налага глоби в съответствие с член 29, параграф 10 се прилага двугодишен давностен срок.

2. Срокът започва да тече от деня, в който Комисията узнае за неспазването на изрично приетото искане с приоритет. В случай на продължаващо или повторно неспазване обаче срокът започва да тече от датата на прекратяване на неспазването.

3. Всяко действие, предприето от Комисията или от компетентните органи на държавите членки, с цел да се осигури спазването на искането с приоритет, прекъсва давностния срок.

4. Прекъсването на давностния срок се прилага за всички страни, носещи отговорност за участие в неспазването.

5. При всяко прекъсване давностният срок започва да тече отново. Въпреки това давностният срок изтича най-късно в деня, в който изтича срок, равен на два пъти давностния срок, през който Комисията не е наложила глоба. Този срок се удължава с времето, през което давностният срок е спрял да тече, тъй като решението на Комисията е било предмет на висящо производство пред Съда на Европейския съюз.

Член 32

Давностен срок за принудителното изпълнение на глобите

1. По отношение на правомощието на Комисията да привежда в изпълнение решения, приети съгласно член 29, параграф 10, се прилага давностен срок от пет години.

2. Срокът започва да тече в деня, в който решението стане окончателно.

3. Давностният срок за принудителното изпълнение на глобите се прекъсва:

а) с уведомление за решение, с което се изменя първоначалният размер на глобата или се отхвърля молба за такова изменение;

б) с всяко действие на Комисията или на държава членка, действаща по искане на Комисията, предназначено за принудителното изпълнение на глобата.

4. При всяко прекъсване давностният срок започва да тече отново.

5. Давностният срок за принудително изпълнение на глобите спира да тече за времето, докато:

а) тече предоставен срок за плащане;

б) принудителното изпълнение е спряно с решение на Съда на Европейския съюз.

Член 33

Право на изслушване във връзка с налагането на глоби

1. Преди да вземе решение съгласно член 29, параграф 10, Комисията дава възможност на засегнатия икономически оператор да бъде изслушан относно:

а) предварителните констатации на Комисията, включително всеки въпрос, по който Комисията е изразила възражения;

б) мерките, които Комисията може да предприеме с оглед на предварителните констатации съгласно буква а) от настоящия параграф.

2. Засегнатите икономически оператори могат да представят своите забележки по предварителните констатации на Комисията съгласно параграф 1, буква а) в срок, който се определя от Комисията в нейните предварителни констатации и който не може да бъде по-кратък от 21 дни.

3. Комисията основава своите решения само на онези възражения, по които засегнатите икономически оператори са имали възможност да изразят становище.

4. Правото на защита на засегнатия икономически оператор се зачита напълно в хода на всяко производство. На засегнатия икономически оператор се предоставя правото на достъп до преписката на Комисията, при условията на договорено оповестяване и при спазване на законния интерес на икономическите оператори от опазване на техните търговски тайни. Правото на достъп до преписката не обхваща поверителна информация и вътрешни документи на Комисията или на органите на държавите членки. По-специално правото на достъп не обхваща кореспонденцията между Комисията и органите на държавите членки. Нищо в настоящия параграф не възпрепятства Комисията да оповестява и използва информация, необходима за доказване на неспазване.

Раздел II

Други мерки за гарантиране на наличността на стоки и услуги от особено значение при криза

Член 34

Солидарно и координирано разпределение на стоки и услуги от особено значение при криза

1. В случай на недостиг на стоки и услуги от особено значение при криза, засягащ една или повече държави членки, съответните държави членки могат да уведомят Комисията за това и да посочат необходимите количества и всякаква друга релевантна информация. Комисията предава информацията на съответните компетентни органи и рационализира координацията при реакцията на държавите членки.

2. В случай че Комисията бъде информирана съгласно параграф 1, че стоки от особено значение при криза или услуги от особено значение при криза са недостатъчни в дадена държава членка за посрещане на нуждите, свързани с извънредната ситуация на вътрешния пазар, Комисията, като вземе предвид становището на Борда и събраната съгласно настоящия регламент информация, може да препоръча на другите държави членки да разпределят тези стоки или услуги целево, когато това е възможно, като се отчете необходимостта да се предотвратят допълнителни смущения на вътрешния пазар, включително в географски райони, особено засегнати от такива смущения, и в съответствие с принципите на необходимост, пропорционалност и солидарност, и като се установи най-ефективното използване на тези стоки или услуги с оглед на прекратяването на извънредната ситуация на вътрешния пазар.

Член 35

Мерки за гарантиране на наличността и доставките на стоки от особено значение при криза или услуги от особено значение при криза

1. Когато Комисията бъде информирана съгласно член 34, параграф 1, че съществува риск стоки от особено значение при криза или услуги от особено значение при криза да се окажат недостатъчни в дадена държава членка за посрещане на нуждите, свързани с извънредната ситуация на вътрешния пазар, Комисията може, като вземе предвид становището на Борда, да препоръча на държавите членки да предприемат специални мерки. Тези мерки гарантират възможно най-бързо ефективната реорганизация на веригите на доставки и производствените линии и използването на съществуващите запаси, за да се увеличат наличността и доставките на такива стоки или услуги.

2. По-специално мерките, посочени в параграф 1, могат да включват мерки:

а) за улесняване на разширяването или промяната на предназначението на съществуващ производствен капацитет за стоки от особено значение при криза или на създаването на нов такъв капацитет;

б) за улесняване на разширяването на съществуващ капацитет във връзка с дейностите по отношение на услугите или на изграждането на нов такъв капацитет;

в) с цел ускоряване на съответните процедури за одобрение и издаване на разрешения, включително екологични разрешения, отнасящи се до или засягащи производството и разпространението на стоки от особено значение при криза;

г) с цел ускоряване на процедурите за издаване на разрешения и за регистрация за услуги от особено значение при криза;

д) с цел ускоряване на съответните процедури за одобрение на продукти с оглед на пускането на пазара на стоки от особено значение при криза, които не са предмет на законодателство на Съюза за хармонизиране на условията за предлагане на продукти на пазара.

ДЯЛ V

ВЪЗЛАГАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ

ГЛАВА I

Възлагане от Комисията на обществени поръчки за сметка или от името на държавите членки по време на режим на бдителност по отношение на вътрешния пазар и на режим на извънредна ситуация на вътрешния пазар

Член 36

Искане от държавите членки до Комисията за възлагане на обществени поръчки за стоки и услуги за тяхна сметка или от тяхно име

1. Две или повече държави членки могат да поискат от Комисията да започне процедура за възлагане на обществена поръчка за сметка или от името на държавите членки, които желаят да бъдат представлявани от Комисията („участващи държави членки“), за закупуване на стоки и услуги от критично значение или на стоки и услуги от особено значение при криза.

2. Комисията, след консултация с Борда, незабавно преценява необходимостта и пропорционалността на искането, посочено в параграф 1. Когато Комисията възнамерява да не се съобрази с това искане, тя информира съответните държави членки и Борда и посочва мотивите за своя отказ.

3. Когато Комисията се съгласи да възлага поръчки за сметка или от името на участващите държави членки, тя:

а) информира всички държави членки и Борда за намерението си да проведе процедурата за възлагане на обществени поръчки и поканва заинтересованите държави членки да участват;

б) изготвя предложение за споразумение, което трябва да бъде сключено с участващите държави членки и да позволява на Комисията да възлага обществени поръчки за тяхна сметка или от тяхно име.

В споразумението, основано на предложението, посочено в първа алинея, буква б), се определят подробните условия за възлагането на обществени поръчки, включително практическите договорености, предложените максимални количества, условията за съвместно закупуване или наемане за сметка или от името на участващите държави членки, включително цените и сроковете за доставка.

4. Когато Комисията отмени процедурата за възлагане в съответствие с член 174 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 (наричан по-нататък „Финансовия регламент“), тя незабавно информира участващите държави членки за това, така че те да могат да започнат незабавно свои собствени процедури за възлагане на поръчки.

Член 37

Установяване и изпълнение на мандата за преговори на Комисията

1. Със споразумението, посочено в член 36, параграф 3, втора алинея, се установява мандат за преговори на Комисията с цел възлагане на обществени поръчки за закупуването на съответните стоки и услуги от критично значение или на стоки и услуги от особено значение при криза, за сметка или от името на участващите държави членки чрез сключването на нови договори. Този мандат за преговори включва критериите за възлагане.

2. Комисията приканва участващите държави членки да посочат представители, които да участват в договарянето на споразумението, посочено в член 36, параграф 3, буква б), както и в подготовката на процедурата за възлагане на обществените поръчки.

3. Съгласно това споразумение Комисията се оправомощава, за сметка или от името на участващите държави членки, при възлагането на обществените поръчки да сключва договори с икономически оператори, включително с отделни производители на стоки и услуги от критично значение или на стоки и услуги от особено значение при криза, за предоставянето на такива стоки или услуги.

4. Без да се засяга член 174 от Финансовия регламент, Комисията провежда процедурите за възлагане на обществени поръчки за сметка или от името на участващите държави членки, включително приемането на решението за възлагане, и сключва произтичащите от него договори с икономическите оператори.

5. При изпълнението на произтичащите споразумения и при провеждането на процедурите за възлагане на обществени поръчки Комисията гарантира, че участващите държави членки се третират по недискриминационен начин.

Член 38

Ред и условия за възлагане на обществени поръчки от Комисията за сметка или от името на държавите членки

1. Възлагането на обществени поръчки съгласно настоящия регламент се извършва от Комисията в съответствие с правилата, определени във Финансовия регламент за нейните собствени обществени поръчки.

2. Когато това е надлежно обосновано от изключителна спешност или е строго необходимо за адаптиране към непредвидени обстоятелства във връзка с развитието на извънредната ситуация на вътрешния пазар и при условие че изменението не променя съществено предмета на договора, Комисията, със съгласието на изпълнителя, може:

а) да позволи вече подписаният договор да бъде променен над прага от 50 % и до 100 % от първоначалната стойност на договора; или

б) по общо споразумение, с обикновено мнозинство от участващите държави членки, да позволи на други държави членки да се присъединят към вече подписан договор или да подпишат допълнителен договор с избрания изпълнител.

3. Счита се, че дадено изменение променя съществено предмета на договора, когато прави договора съвсем различен по същество от първоначално сключения, а именно когато са изпълнени едно или повече от следните условия:

а) изменението въвежда или премахва съществени условия, които, ако бяха част от първоначалната процедура за възлагане на обществената поръчка, щяха да позволят допускането на оференти, различни от първоначално избраните, или да позволят приемането на оферта, различна от първоначално приетата, или щяха да привлекат допълнителни участници в процедурата за възлагане на обществената поръчка или нямаше да доведат до избора на спечелилия оферент;

б) изменението променя значително икономическия баланс на договора в полза на изпълнителя по начин, който не е бил предвиден в първоначалния договор;

в) изменението разширява значително обхвата на договора.

ГЛАВА II

Съвместно възлагане на обществени поръчки по време на действието на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар и режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар

Член 39

Процедура за съвместно възлагане на обществени поръчки

1. Комисията и един или повече възлагащи органи или възложители съгласно определението в член 4 от Директива 2014/25/ЕС от участващите държави членки могат да проведат процедура за съвместно възлагане на обществени поръчки в съответствие с правилата, определени в член 168, параграф 2 от Финансовия регламент, с оглед на предоставянето на стоки и услуги от критично значение или на стоки и услуги от особено значение при криза. Държавите членки могат да придобиват, наемат или получават по договор за лизинг изцяло капацитета, за който поръчката е била възложена съвместно.

2. В процедурата за съвместно възлагане на обществени поръчки могат да участват всички държави членки, държавите от ЕАСТ и държавите — кандидати за членство в Съюза, както и Княжество Андора, Княжество Монако, Република Сан Марино и градът-държава Ватикан. За целите на настоящия член и на член 41 посочените държави се считат за участващи държави членки, когато решат да участват в съвместното възлагане на обществени поръчки.

3. Процедурата за съвместно възлагане на обществени поръчки се предшества от споразумение за съвместно възлагане на обществени поръчки между Комисията и участващите държави членки, с цел да се определят практическите ред и условия, уреждащи възлагането на обществените поръчки и критериите за възлагане, в съответствие с приложимото право на Съюза.

4. Комисията информира Европейския парламент за процедурите за съвместно възлагане на обществени поръчки, проведени в съответствие с настоящия член, и при поискване предоставя достъп до договорите, сключени в резултат на тези процедури, при условие че е осигурена подходяща защита на чувствителната търговска информация, включително на търговските тайни, търговските отношения и интересите на Съюза.

ГЛАВА III

Възлагане на обществени поръчки от държавите членки по време на действие на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар

Член 40

Консултации и координация по отношение на индивидуалното възлагане на обществени поръчки от страна на държавите членки

Когато режимът на извънредна ситуация на вътрешния пазар е задействан съгласно член 18, държавите членки полагат всички усилия да се информират взаимно и да информират Комисията за текущите процедури за възлагане на обществени поръчки за стоки и услуги от особено значение при криза.

Преди да започнат нови процедури за възлагане на обществени поръчки в съответствие с директиви 2014/24/ЕС и 2014/25/ЕС, държавите членки:

а) се информират взаимно за намерението на своите възлагащи органи или възложители да започнат процедури за възлагане на обществени поръчки за стоки и услуги от особено значение при криза;

б) се консултират с другите държави членки и с Комисията относно най-подходящия начин за възлагане на обществените поръчки; и

в) координират своите процедури за възлагане на обществени поръчки по време на извънредна ситуация на вътрешния пазар в дух на солидарност между държавите членки.

Член 41

Клауза за изключителни права

1. По време на действие на режим на извънредна ситуация на вътрешния пазар споразумението, уреждащо възлагането на обществени поръчки от Комисията за сметка или от името на една или повече участващи държави членки, или съвместното възлагане на обществени поръчки между Комисията и една или повече участващи държави членки, предвижда, когато е целесъобразно, клауза за изключителни права, съгласно която участващите държави членки се задължават да не възлагат обществени поръчки за въпросните стоки или услуги от особено значение при криза по други канали и да не водят паралелни преговори.

Когато е предвидена клауза за изключителни права, в нея се предвижда, че участващите държави членки имат право да започнат собствена процедура за възлагане на обществени поръчки за придобиване на допълнителни количества стоки от особено значение при криза или услуги от особено значение при криза, които са предмет на текущо съвместно възлагане или възлагане на обществени поръчки от Комисията за сметка или от името на държавите членки по начин, който не възпрепятства текущото възлагане на обществени поръчки, при условие че Комисията даде съгласието си за това и след консултация с всички други участващи държави членки. Искането за такова съгласие се отправя до Комисията, която го препраща на останалите участващи държави членки за разглеждане.

2. Клаузата за изключителни права се прилага по отношение на всички нови договори, включително конкретни договори по рамкови договори, които възлагащите органи или възложителите от участващите държави членки биха решили да сключат по време на задействането на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар.

ДЯЛ VI

ЗАЩИТА НА ДАННИТЕ, ПОВЕРИТЕЛНОСТ, ПРАВИЛА ЗА СИГУРНОСТ И ЦИФРОВИ ИНСТРУМЕНТИ

Член 42

Защита на личните данни

1. Настоящият регламент не засяга задълженията на държавите членки, свързани с обработването от тяхна страна на лични данни съгласно Регламент (ЕС) 2016/679 и Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([57]) за

([57]) Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 г. относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации (Директива за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации) (ОВ L 201, 31.7.2002 г., стр. 37).

правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации, нито задълженията на Комисията, и когато е целесъобразно, на други институции, органи, служби и агенции на Съюза, свързани с обработването от тяхна страна на лични данни съгласно Регламент (ЕС) 2018/1725 при изпълнението на техните отговорности.

2. Лични данни не се обработват или съобщават освен в случаите, когато това е строго необходимо за целите на настоящия регламент. В такива случаи се прилагат по целесъобразност условията по регламенти (ЕС) 2016/679 и (ЕС) 2018/1725.

3. Когато обработването на лични данни не е строго необходимо за прилагането на механизмите, установени в настоящия регламент, личните данни се анонимизират по такъв начин, че субектът на данните да не може да бъде идентифициран.

Член 43

Поверителност и правила за сигурност относно защитата на получената информация

1. Информацията, получена в резултат от прилагането на настоящия регламент, се използва само за целите, за които е поискана.

2. Държавите членки и Комисията гарантират защитата на търговските и производствените тайни и на другата чувствителна и поверителна информация, получена и генерирана в изпълнение на настоящия регламент, включително по отношение на препоръките и мерките, които трябва да бъдат предприети, в съответствие с правото на Съюза и националното право.

3. Комисията не споделя никаква информация, която е получила съгласно настоящия регламент, по начин, който може да доведе до идентифициране на отделен оператор, когато споделянето на информацията би довело до потенциални търговски вреди или накърняване на репутацията на този икономически оператор или до разкриване на търговски тайни.

4. Бордът е обвързан от правилата на Комисията за сигурност за защитата на класифицираната информация на Европейския съюз и чувствителната некласифицирана информация.

5. Държавите членки и Комисията гарантират, че не се понижава нивото на класификация или не се декласифицира класифицираната информация, предоставена или обменена съгласно настоящия регламент, без предварителното писмено съгласие на автора на тази информация.

Член 44

Цифрови инструменти

1. В срок до 29 май 2026 г., когато не съществуват подходящи инструменти или ИТ инфраструктури, Комисията и държавите членки създават, поддържат и редовно актуализират оперативно съвместими цифрови инструменти или ИТ инфраструктури в подкрепа на постигането на целите на настоящия регламент. Тези инструменти или инфраструктури се разработват извън времетраенето на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар, за да може да се реагира своевременно и ефикасно на евентуални бъдещи извънредни ситуации. Те включват, наред с другото, стандартизирани, защитени и ефективни цифрови инструменти за сигурно събиране и обмен на информация, както и специален единен цифров портал или уебсайт, на който гражданите и предприятията могат да намират и да подават формуляри за декларация, регистрация или издаване на разрешения.

2. Комисията определя техническите аспекти на тези инструменти или инфраструктури чрез актове за изпълнение, като използва, когато е възможно, вече съществуващи ИТ инструменти или портали. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 45, параграф 2.

ДЯЛ VII

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 45

Комитет

1. Комисията се подпомага от Комитет, наречен „Комитет по извънредните ситуации на вътрешния пазар и устойчивостта на вътрешния пазар“. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.

2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

3. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 8 от Регламент (ЕС) № 182/2011 във връзка с член 5 от него.

Член 46

Докладване, преглед и оценка

1. В срок до 29 ноември 2029 г. и на всеки пет години след това Комисията извършва оценка и представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно функционирането и ефективността на настоящия регламент.

2. Освен това в срок от четири месеца след деактивирането на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар или на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар, според случая, Комисията извършва оценка и представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно мерките, приложени съгласно настоящия регламент във връзка с кризата, довела до задействането на този режим, по-специално относно ефективността на тези мерки.

3. Посочените в параграфи 1 и 2 доклади са придружени, когато е целесъобразно, от съответните законодателни предложения.

4. Посочените в параграфи 1 и 2 доклади включват по-специално оценка за следното:

а) приноса на настоящия регламент за гладкото и ефикасно функциониране на вътрешния пазар, по-специално по отношение на свободното движение на стоки, услуги и хора и избягването на различаващи се национални мерки, които биха създали трансгранични ограничения;

б) мерките, прилагани съгласно настоящия регламент, включително оценка на принципите на недискриминация и на пропорционалност, и по-специално:

i) въздействието на мерките, прилагани на етапа на действие при извънредни ситуации, по-специално мерките по отношение на тестовете за устойчивост, обучението и протоколите за действие при кризи, цифровите инструменти, устойчивостта и наличността на стоки;

ii) въздействието на мерките, прилагани в рамките на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар;

iii) въздействието на мерките, прилагани по време на действието на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар, и по-специално върху основните права, залегнали в Хартата, а именно по отношение на свободата на стопанска инициатива и свободата на гражданите да търсят работа и да работят, както и върху правото на колективни трудови преговори и действия, включително и правото на стачка;

в) работата на Борда, включително работата му във връзка с работата на други органи на равнището на Съюза, имащи отношение към кризисните ситуации, и по-специално Механизма за интегрирани договорености за реакция на политическо равнище при кризи (IPCR), Органа за готовност и реакция при извънредни здравни ситуации и МГЗС;

г) целесъобразността на критериите за задействане на режима на бдителност по отношение на вътрешния пазар или на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар, според случая.

5. За целите на параграфи 1 и 2, компетентните органи на държавите членки и Бордът предоставят на Комисията информация, по нейно искане.

Когато е необходимо, Комисията може също така да поиска и да получи всякакви релевантни специализирани или научни познания от съответните органи, служби и агенции на Съюза.

Член 47

Изменения на Регламент (ЕО) № 2679/98

Регламент (ЕО) № 2679/98 се изменя, както следва:

1) Член 2 се заменя със следното:

„*Член 2*

Настоящият регламент не засяга по какъвто и да било начин упражняването на основните права, признати от държавите членки и на равнището на Съюза, включително правото или свободата да се стачкува или да се предприемат други действия, обхванати от специфичните системи на колективни трудови правоотношения в държавите членки, в съответствие с националното право или практика. Той не засяга правото на работниците и работодателите, в съответствие с националното право или практика, да договарят и сключват колективни трудови договори и, в случай на конфликт на интереси, правото им да предприемат колективни действия за защита на своите интереси, включително стачка.“

2) Добавя се следният член:

„*Член 5а*

1. Когато режимът на извънредна ситуация на вътрешния пазар съгласно определението в член 3, точка 3 от Регламент (ЕС) 2024/2747 на Европейския парламент и на Съвета (*), е задействан в съответствие с член 18 от посочения регламент, членове 3, 4 и 5 от настоящия регламент престават да се прилагат по отношение на стоките от особено значение при криза, изброени в съответния акт за изпълнение, приет съгласно член 18, параграф 4 от посочения регламент, за срока на действие на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар.

2. Когато се прилага параграф 1 от настоящия член, не се засягат задълженията, произтичащи от настоящия регламент преди задействането на режима на извънредна ситуация на вътрешния пазар, в съответствие с Регламент (ЕС) 2024/2747.

(*) Регламент (ЕС) 2024/2747 на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2024 г. за създаване на рамка от мерки във връзка с извънредните ситуации на вътрешния пазар и с устойчивостта на вътрешния пазар и за изменение на Регламент (ЕО) № 2679/98 на Съвета (Акт за извънредните ситуации и устойчивостта на вътрешния пазар) (ОВ L, 2024/2747, 8.11.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2747/oj).“

Член 48

Влизане в сила и прилагане

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз.*

Той се прилага от 29 май 2026 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Страсбург на 9 октомври 2024 година.

За Европейския парламент	*За Съвета*
Председател	*Председател*
R. METSOLA	BÓKA J.